

ОСИГУРАНИКА

ГЛАС

ГОДИНА XLІ • БРОЈ 6 • БЕОГРАД, 31. МАРТ 2010. • ИЗЛАЗИ ПЕТНАЕСТОДНЕВНО • БЕСПЛАТАН ПРИМЕРАК

Разговор са директором Сектора
за остваривање права из ПИО
**ЕФИКАСНИЈЕ
ПОСЛОВАЊЕ**

Конкурс за бесплатан
опоравак у бањама
**ПРИЈАВЕ ДО
15. АПРИЛА**

ГОВОРНИ АУТОМАТ

0700/017-017

ПО ЦЕНИ ЛОКАЛНОГ ПОЗИВА

011/30-60-680

0 – 24h

ДИРЕКТОР:

В. д. Драгана Калиновић

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК:

Милена Јовановић

РЕДАКЦИЈА:

Булевар уметности бр. 10,
11070 Београд,
e-mail: glasosiguranika@pio.rs

СЕКРЕТАРИЈАТ:

011/2017-437
факс: 2017-418

РЕДАКЦИЈА ЗА ВОЈВОДИНУ:

Житни трг бр. 3,
21000 Нови Сад

ОДГОВОРНИ УРЕДНИК:

Ика Митровић,
021/487-7789,
факс: 021/6624-359,
e-mail: ika.mitrovic@piovoj.rs

ШТАМПА:

Д.О.О. Комазец, Инђија

ОГЛАШАВАЊЕ:

011/2017-438

Рукописи и фотографије се не враћају.

Електронско издање:

www.pio.rs/glasosiguranika

Реч уредника

Пре неког времена аутор овог текста присуствовао је необичном разговору у градском превозу, један од оних слушајева када сте невољни актери ситуације у којој лични разговори постану јавно добро. Али овога пута је било другачије – тема, етика и безмало филозофска, привукла је општу пажњу присутних. Разговор двојице сапутника тицао се људске природе и тога да ли је човеку, као друштвеном бићу, иманентно давање – времена, пажње, добара, и дељење са другим људима, односно да ли је данашњи човек, овакав какав јесте (егоистичан, окренут сам себи), последица цивилизацијских и историјских девијација. Исход разговора био је закључак да онај ко нема способност давања, мора да вежба да то ради све док та особина не постане саставни део његове природе, и то не због других, већ због себе, јер је то егзистенцијална људска потреба чије неиспуњавање има последице по ментално, али и физичко здравље.

Ова прича о лековитости давања могла би да послужи као равнотежа преовлађујућим теоријама отуђености човека као жртве технолошки развијеног друштва које је сам ство-

рио. Да ли је темпо живота коме смо се препустили да бисмо себи и својима омогућили иоле нормалну егзистенцију уништио осећај заједништва и бригу за друге људе, те више немамо времена ни да слушамо, а камоли да помогнемо? Је ли ововремени човек негде затурио своју хуманистичку природу па зато у савременом свету речи човекољубље и милосрђе звуче архаично, а и емпатија нам је доста страна?

Верујем да се људска природа мењала много мање него што су савремена научна и технолошка достигнућа трансформисала све око нас. Није се увек у том драматичном развоју довољно промовисала људска добротит ни брига за друге, али поштовање и пријатељство значе непрестани рад, првенствено на себи, и опстају само ако се с пажњом води рачуна о туђим жељама и потребама. Треба почети од непосредног окружења, од оних са којима свакодневно делимо радни и животни простор. А спаса за модерно друштво сигурно има – не познајем никога ко би одабрао да живи без пријатеља ма колико других добара имао.

М. Јовановић

Ускрс

Ускрс је највећи хришћански празник. Тога дана је Исус Христос, према верском учењу, васкрсао из мртвих, победио смрт и даровао свим људима вечни живот. Васкрс спада у покретне празнике, и празнује се после јеврејске Пасхе, у прву недељу после пуног месеца који пада на дан пролећне равнодневице, или непосредно после ње. Најраније може да падне 4. априла (као ове године), а најкасније 8. маја по новом календару.

За Ускрс су везани многобројни лепој обичаји. У целом хришћанском свету, па и код нас Срба, зека са кошарицом пуном шарених јаја неизоставни је део ускршњег веселја. Јаје је симбол обнављања природе и живота. Фарбање јаја води порекло још из прехришћанског периода јер су она од давнина била везана за култ плодности и рађања на пролећним светковинама. Нарочито црв-

но јаје значи радост, и за оне који га дају и за оне који га примају. Црвена боја представља Христову невино проливену крв на Голготи, а то је уједно и боја васкрсења, јер њега не може бити без страдања и смрти.

Значајна је и симболика осталих боја – жута означава сунчеву светлост; зелена – природу, живот, плодност; плава – небо, здравље, владавство, пост, веру; смеђа – мајку Земљу, жетву, дарове итд.

Деца се изузетно радују Ускрсу и шареним јајима, којима се туцају. Чије се јаје разбије, тај губи и предаје га ономе који има јаче. Прво офарбано јаје чува се у кући годину дана и назива се чуваркућа.

Православни хришћани се тог дана поздрављају са „Христос васкресе“, на шта се одговара „Ваистину васкресе“.

Ове године и православни и католички верници обележавају овај благодан истог датума.

Р. М.

ПРЕД ПОСЛОДАВЦИМА НОВИ ЗАДАТАК

Време за предају обрасца М-4

Благовремено достављање података о стажу запослених и плаћеним доприносима једини је начин за остваривање њихове будуће пензије

Пред неколико стотина послодаваца у Србији који су управо са „дневног реда“ скинули нимало једноставан посао израде и предаје завршеног рачуна, као „мач над главом“ стоји и обавеза предавања обрасца М-4 Фонду ПИО. Реч је о законској обавези предаје података о стажу, зарадама и плаћеним доприносима за раднике које запошљавају, са свим потребним подацима које треба предати надлежној филијали Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање на чијој се територији налази седиште фирме.

Да подсетимо, рок за предају М-4 образаца за 2009. годину је крај маја ове године. Послодавци су до сада могли предавати заостале М-4 формуларе за претходне године, уколико то нису учинили на време. Обрасце за „заборављене године“, кажу у Одељењу матичне евиденције Фонда, послодавци ће поново моћи да предају после 30. септембра ове године. Према последњим подацима послодавци закључно са 31. децембром 2009. за доприносе за пензијско и инвалидско осигурање дугују око 200 милијарди динара.

Иако су свесни да без потпуне евиденције о плаћеним доприносима за све одрађене године њихови радници, када дође време, неће моћи да остваре право на заслужену пензију, послодавци већ пословично касне или на шалтере филијала Фонда ПИО доносе непотпуну документацију.

Према искуству запослених који у Фонду раде на овим пословима, газде најчешће не поштују рок за предају података. И поред претњи прекршајним пријавама (које су иначе једино средство за борбу против несавесних послодаваца), они и даље касне. А њихови радници, чак и у ситуацији када су потпуно свесни каквих

ће проблема имати приликом пензионисања ако се утврди да су им године рада „појели скакавци“, и у време када светска криза све већи број људи сврстава међу незапослене, најчешће су задовољни док само имају посао и колико-толико редовну плату. Истини за вољу, они и немају никакву могућност да натерају послодавце да их уредно пријаве и плаћају им доприносе (сем пријављивања инспекцији рада, на шта се мало ко одлучује).

Поред непоштовања законског рока за предају обрасца М-4, честе су и грешке и достављање непотпуних „папира“.

Обично је то неправилно утврђен стаж осигурања и бенефициран стаж, износ боловања до 30 дана који није издвојен из бруто зараде, погрешно попуњен регистарски број (различит је за осниваче и запослене)... Досадашње искуство говори да се у већим фирмама овај посао, уз добру сарадњу са референтима матичне филијале, углавном коректно обавља. Много више грешака праве разне агенције које обвезници доприноса ангажују да би им обавиле посао, јер оне материју не познају довољно, а и не труде се претерано да је савладају.

Радницима остаје да се надају да ће њихови послодавци ове године бити знатно ефикаснији и марљивији него претходних година и да неће дочекати да им уместо пензије поштар донесе обавештење о годинама неуплаћених доприноса. Али и да судије за прекршаје, који су, као што смо већ рекли, једини који могу несавесним газдама да стану на пут, неће олако прелазити преко пријава против њих, проглашавајући се ненадлежнима (на ово се честе жале филијале које су биле принуђене да прибегну и овој мери), или кажњавајући их са три хиљаде, пет или десет хиљада, иако је закон запретио казнама и до 800.000 динара за овај прекршај (неуплаћивање доприноса за године које су њихови радници поштено одрадили).

Да подсетимо, послодавци податке филијалама Фонда могу да доставе у електронској форми или на папиру. Пољопривредници ове обрасце, иначе, не предају за себе сваке године већ се за њих они попуњавају пре одласка у пензију.

Весна Анастасијевић

Запослених 1,85 милиона

Укупан број запослених у Србији износио је у јануару 1.850.871, објављено је у билтену Привредне коморе Србије „Конјунктурни трендови Србије“.

У публикацији су наведени подаци Републичког завода за статистику који показују да је, у односу на децембар 2009, број запослених смањен за 0,4 одсто, док у односу на јануар прошле године пад запослености износи 6,7 одсто. У јануару ове године у Србији је укупно било евидентирано 751.590 незапослених и њихов број је за 1,67 одсто повећан у односу на исти месец лане, а у односу на децембар 2009. за чак 2,91 одсто.

Према подацима Националне службе за запошљавање, стопа регистроване незапослености у јануару 2010. износила је 26,5 одсто и порасла је у односу на претходни месец, када је износила 25,89 одсто.

Изложба о обнови Хиландара

У галерији Српске академије наука и уметности отворена је изложба „Обнова Хиландара шест година након пожара“. Ова необична поставка, између осталог, садржи део са приказом Свете горе и Хиландара и пројекте обнове, од којих су најзначајнији радови на Синодику (1814) и Великом конаку (1816–1821). За потребе изложбе добијено је одобрење светогорских власти да се са Хиландара донесу предмети оштећени пожаром или спасени у последњем тренутку, као што су иконе из параклиса „Свети Никола“, из XVII века, царске двери и део улазне капије од кованог гвожђа. Посетиоци ће

моћи да виде и реконструкцију детаља једне манастирске келије у природној величини, макете Свете горе, Хиландара, али и пећ из које је пожар букнуо.

Изложба ће бити отворена до 2. маја ове године. Планирано је да осим поставке у Београду ова изложба гостује и у другим градовима Србије и Републике Српске.

Центар за заштиту потрошача

У Београду је средином марта ове године отворен Центар за заштиту потрошача чији је задатак да грађанима пружи бесплатну помоћ у виду тачних информација коме и како да се обрате да би решили проблем са трговцима.

Центар се налази на 19. спрату „Београђанке“, а формиран је при Одељењу за заштиту потрошача Министарства трговине и услуга. Његова улога је разнолика – од саветодавне до едукативне.

Грађани могу да се јаве на бесплатан телефон 0800-103-104, који ће бити отворен за позиве од 10 до 14 часова, да би добили савет шта да раде. Након што саслушају њихово питање, оператери ће им дати тачну информацију о томе ко је надлежан за решавање датог проблема или ће питање прослеђивати надлежним установама.

Од маја више послова за инвалиде

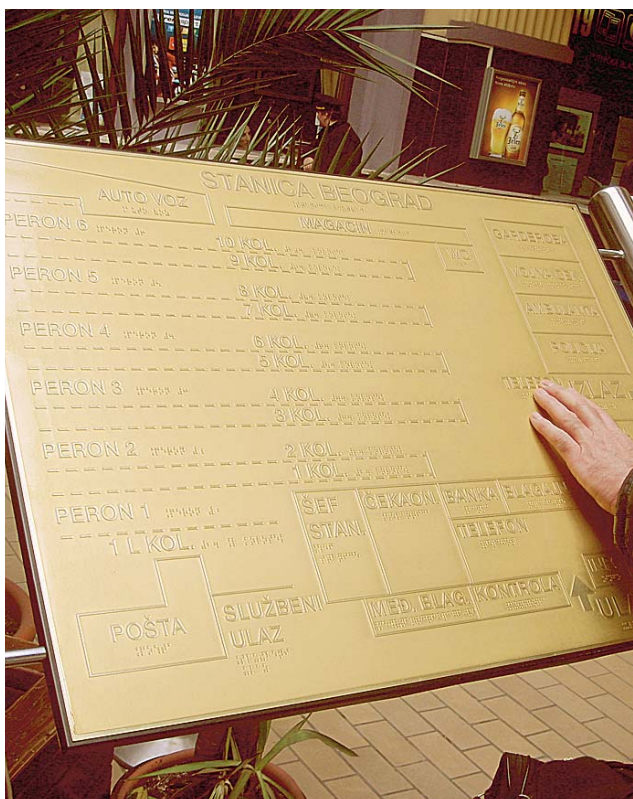
Закон о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом, који је усвојен прошле године и чија је примена била одложена неколико месеци, ступа на снагу 23. маја ове године. Уколико се буду поштовале његове одредбе, биће то шанса за особе са инвалидитетом да добију посао који су до сада тешко налазили.

– Надам се да послодавци неће дозволити да се примењују пенали и да ће показати да су друштвено одговорни – изјавила је тим поводом Љиљана Џувер, помоћница министра економије и запошљавања.

Законом о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом предвиђено је да сваки послодавац са више од 20 запослених има обавезу да прими једну инвалидну особу.

Брајев ред вожње

Јавно предузеће Железнице Србије и ове године је штампало ред вожње и на Брајевом писму. По речима Горана Видаковића, извршног менаџера за путнички саобраћај, Брајев ред вожње се, поред станице Београд, може набавити на свим станицама у Србији. Железнице Србије чине напоре да помогну слепим људима да се што лакше крећу, па је тако на главном улазу у Железничку станицу Београд постављена и релјефна стаза која води до пункта са Брајевим редом вожње. Слично је и на железничким станицама у Новом Саду и Суботици.

Комунална полиција Београда

Контрола комуналног реда, односно одржавања јавних површина, одлагања отпада, заштите животне средине и одвођења отпадних вода, како је одлучено на недавној седници Скупштине Београда, убудуће ће бити задатак комуналне полиције. Она ће сузбијати и нелегалну продају, надзирати уклањање снега и леда, контролисати поштовање кућног реда у стамбеним зградама и трајање радног времена угоститељских објеката. Предвиђено је и да комунална полиција обавља надзор у јавном градском и приградском саобраћају, а биће задужена и за спречавање нелегалног паркирања, контролу саобраћајних ознака и сигнализације, локалних путева и улица. Планирано је да те послове обавља око 320 полицајаца. На истој седници донета је и одлука о изгледу униформе и ознака комуналне полиције, о боји и означавању њихових возила и опреме.

Војвођански ИКТ кластер

Ради успостављања јачих веза између фирми које се баве информационом технологијом и развоја ИТ сектора у Војводини, као и ради заједничког наступа у аплицирању за фондове ЕУ, прављења конзорцијума за наступе на тендерима и лобирања код законодаваца, средином марта у Новом Саду основан је први ИКТ кластер у покрајини. На челу овог еснафског удружења привредника у наредном периоду биће др Војин Шенк, професор на Факултету техничких наука у Новом Саду.

Савет за мала и средња предузећа

Министарство економије и регионалног развоја Србије основало је Пословни савет за мала и средња предузећа у чијем ће раду учествовати 80 српских предузећа. Ово тело је оформљено на иницијативу Асоцијације малих и средњих предузећа и предузетника да би се успоставила директна комуникације са Владом Србије која ће на овај начин из прве руке моћи да се упозна са њиховим проблемима.

Приликом оснивања Савета речено је да су мала и средња предузећа, која запошљавају милион људи у Србији, најфлексибилнији и најзначајнији сектор са аспекта запошљавања и привредног развоја, а представљени су и финансијски подстицаји којима је држава спремна да потпомогне овај део привреде. На оснивачком састанку је договорено и да се 9. априла у Врњачкој Бањи одржи прва седница новоформираног тела, а на дневном реду ће се наћи најактуелнији проблеми који оптерећују рад ових фирми.

Исплата пензија

Исплата другог дела фебруарског чека пензионерима из категорије запослених почела је 25. марта.

Бившим пољопривредницима други део за фебруар исплаћује се од 19. марта, док су пензионисаним војним лицима припадности за други део фебруара исплаћене 22. марта.

Зараде више 7,5 одсто

Просечна бруто зарада, исплаћена у фебруару, износи 44.871 динар, саопштио је Републички завод за статистику, што је номинално 7,7, а реално 7,5 одсто више од просека исплаћеног у јануару.

Нето зарада, без пореза и доприноса, у фебруару износи 32.336 динара и номинално је виша за осам а реално за 7,8 одсто од јануарске нето плате.

Да подсетимо, од прошле године РЗС је за израчунавање просечних плата почео да узима у обзир и зараде које исплаћују предузетници, на основу података Пореске управе.

Главни град против беле куге

Поред накнаде од 35 одсто до пуне плате за труднице и једнократне помоћи од по 50.000 динара незапосленим породиљама, Скупштина града Београда је усвојила још једну меру. Наиме, у Београду има пуно људи који раде, а чија су примања изузетно ниска и где рођење детета, уз срећу, доноси и финансијске проблеме. Зато ће свака запослена породиља која живи у домаћинству где су месечни приходи по члану нижи од 10.000 динара добити једнократну помоћ од 25.000 динара.

Према речима члана Градског већа Жељка Ожеговића, породиље на ту помоћ могу да рачунају уколико најкасније три месеца након порођаја поднесу захтев градској служби надлежној за социјалну заштиту.

У прошлој години у главном граду стопа природног прираштаја била негативна, износила је -2,5 промила, и ово је још један од покушаја да се повећа natalitet.

И ОВЕ ГОДИНЕ У БАЊЕ О ТРОШКУ ФОНДА

Пензионери бесплатно на опоравак

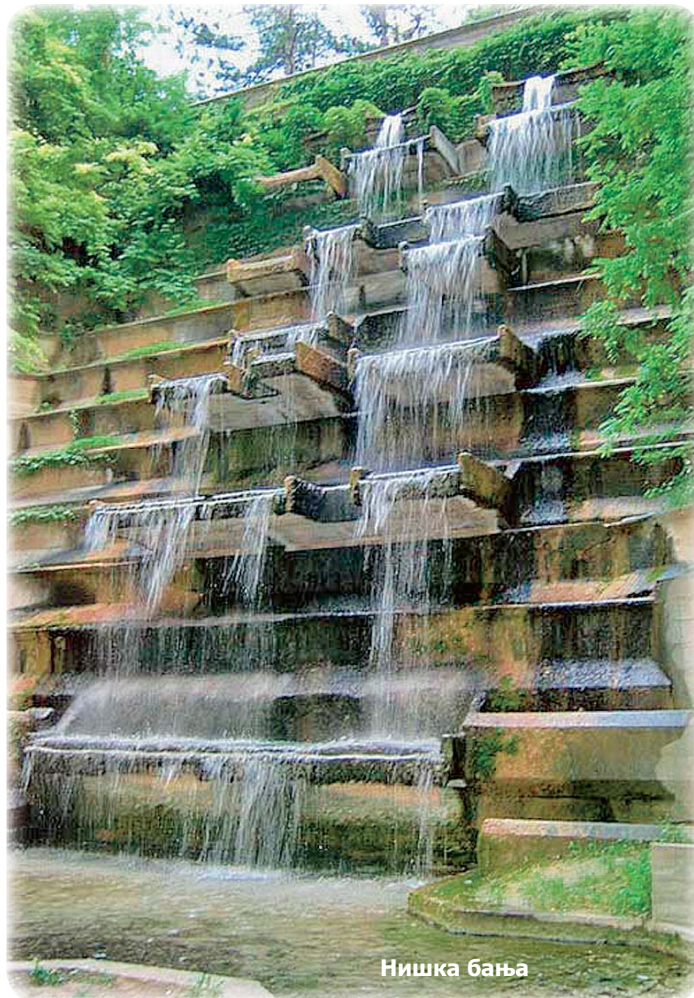

За око десет хиљада корисника пензија из целе Србије трошкове боравка у РХ центрима и бањама сносиће РФ ПИО

Од првог до 15. априла пензионери чија примања нису виша од 19.825,00 динара моћи ће да се пријављују за овогодишњи бесплатан боравак у бањама и РХ центрима. За ту намену издвојено је 246,57 милиона динара. Новац ће бити расподељен по филијалама Фонда, сразмерно броју корисника по општинама на подручју филијале 1. јануара 2010. године. Процењује се да ће ове године на одмор и опоравак у бањама о трошку Фонда бити упућено око десет хиљада пензионера из свих категорија: бивших запослених, само-

категије самосталних делатности 17,8, а за бивше пољопривреднике 2,13 милиона динара.

Као и претходних година, најстарији ће пријаве за бесплатан боравак у српским бањама и лечилиштима моћи да предају наредних петнаест дана општинским организацијама пензионера на чијој територији живе, али чланство у организацији није обавезно да би корисник могао да конкурише за бесплатан боравак у бањи. Дакле, и они који нису чланови општинске организације пензионера могу да се пријаве за одлазак у бању о трошку Фонда. Услов за све заинтересоване је да им месечна примања не прелазе 19.825,00 динара (као доказ прилаже се пензијски чек за март или фебруар 2010. године), да нису ову погодност користили претходне три године, као и то да немају других прихода – од самосталне делатности или пензију из иностранства, на пример. Пензионисани пољопривредници, по-

Нишка бања

Златибор

сталаца и пољопривредника. За опоравак пензионера из редова запослених планирано је 226,64 милиона динара, за кориснике пензија из

ред наведеног, треба да имају најмање десет година стажа покривеног доприносима.

Уз пријаву пензионери треба да приложе и медицинску

документацију коју имају да би лекарска комисија могла да одреди која би им бања највише одговарала за опоравак и лечење. Није потребно да због пријављивања за бесплатан боравак у бањи корисници пензија иду на нове прегледе, довољно је да доставе оно што имају од медицинских налаза.

Као и прошле године, у оквиру сваке категорије пензионера – запослени, самосталци и пољопривредници – биће прављене посебне листе за старосне, инвалидске и породичне пензионере. На овакав начин ранг-листе се праве од прошле године због искуства из 2008. када су на бесплатан опоравак у српске бање одлазили углавном аутобуси пуни удовица јер породични пензионери најчешће имају најнижа примања.

Треба рећи да и трошкове превоза до бање такође сноси РФ ПИО, а рефундира се цена повратне аутобуске карте од места боравка до бање или цена повратне возне карте другог разреда.

Ранг-листе ће бити објављене на огласним таблама општинских организација и испостава, служби или филијала Републичког фонда ПИО. Уколико неко од пензионера не буде задовољан рангирањем моћи ће да уложи приговор у року од осам дана од дана објављивања ранг-листе на огласној табли. Комисија је обавезна да у року од три дана прегледа све жалбе и сачини коначну ранг-листу пензионера који ће ове године боравити у бањама и лечилиштима Србије о трошку Фонда.

В. Анастасијевић

На основу члана 7 Правилника о друштвеном стандарду корисника пензија Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање („Службени гласник РС”, број 29/08 од 21. 3. 2008. године и измене и допуне број 24/09 од 7. 4. 2009. године) и Одлуке о издавању средстава за рехабилитацију корисника пензија за 2010. годину („Службени гласник РС”, број 12/10 од 10. 3. 2010. године)

Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање

расписује

О Г Л А С

за пријем захтева за упућивање корисника пензија на рехабилитацију за 2010. годину

1. Право на бесплатан опоравак у здравствено-стационарним установама и природним лечилиштима, у трајању од 10 дана, имају корисници старосних, инвалидских и породичних пензија, чија је пензија за фебруар, односно март нижа од износа просечне пензије у Фонду, односно од 19.825,00 динара.
2. Могућност да се јаве на оглас имају пензионери из категорије запослених, самосталних делатности и пољопривредници који, осим пензије ниже од наведеног износа, немају друга лична примања (пензије из иностранства или редовну зарату, као и примања од обављања самосталне делатности) и који у последње три године нису користили бесплатну рехабилитацију. Пензионисани пољопривредници, осим наведеног, морају да имају и најмање 10 година стажа по основу обављања пољопривредне делатности.
3. Уз пријаву, потребно је поднети:
 - пензијски чек за март или фебруар 2010. године,
 - фотокопију личне карте,
 - постојећу медицинску документацију,
 - писану изјаву, на прописаном обрасцу пријаве, о другим личним примањима и о томе да у претходне три године нису користили рехабилитацију о трошку Фонда.
4. Пријаве се подnose општинским организацијама пензионера, према месту пребивалишта, а корисници са територије АП Косово и Метохија испостави или филијали Фонда у месту пребивалишта.
5. Чланство у пензионерским организацијама није услов за коришћење овог права.
6. Оглас је отворен до 15. априла 2010. године.
7. Комисија, коју именује директор филијале Фонда посебно за сваку општинску организацију пензионера, саставља ранг-листу према критеријумима из Правилника (за сваку категорију посебно – а у оквиру категорије по врсти пензије) и објављује је на огласним таблама општинских организација пензионера и испостава, служби или филијала Фонда.
8. Приговор на објављену ранг-листу подноси се комисији, у року од 8 дана од дана објављивања на огласној табли. Комисија у року од три дана разматра приговоре и саставља коначну ранг-листу корисника пензија који се упућују на опоравак.

РАЗГОВОР СА ВЛАДИМИРОМ СТАНКОВИЋЕМ, ДИРЕКТОРОМ СЕКТОРА ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРАВА ИЗ ПИО

Подићи ниво ажурности

Почетком марта у Дирекцији Фонда ПИО одржан је састанак на коме су руководиоцима филијала Фонда ПИО предочени циљеви и задаци ради постизања вишег нивоа рада унутрашњих организационих јединица. Ово окупљање био је логичан наставак свих до сада учињених напора да се настави са ажурнијим и ефикаснијим решавањем захтева за остваривање права из пензијског и инвалидског осигурања. Крајем новембра прошле године писали смо да извештаји о донетим првостепеним решењима, у којима се одлучује о правима из ПИО, показују да је све више решених и све мање нерешених захтева. Шта је урађено на усклађивању послова и бољој сарадњи како у самим

Нови прописи

Прибављању неопходних доказа за остваривање права из пензијског и инвалидског осигурања у поступку пред РФ ПИО допринеће и нови Закон о матичним књигама. Чланом 82 тог закона, чија је примена омогућена од почетка марта, предвиђено је да изводи из матичних књига (рођених, умрлих и венчаних) имају неограничен рок важења, с тим да ће за употребу издатог извода који не садржи најновије податке уписане у матичну књигу бити одговорно лице које га стави у правни саобраћај.

организационим јединицама, тако и између филијала и Дирекције, питали смо Владимира Станковића, директора Сектора за остваривање права из пензијског и инвалидског осигурања Републичког фонда ПИО.

– На састанку са руководиоцима филијала је инсторирано да од 15. маја ове

године свака организациона јединица Фонда подигне ниво ажурности на 60 одсто броја решених захтева у односу на укупан број захтева, на крају сваког двомесечног периода. За филијале чија је ажурност до сада била на ни-

С обзиром на то да је ниво ажурности свих захтева (издавање уверења и доношење решења за која није потребан дужи временски период за утврђивање чињеница) који се обрађују у Фонду 80 одсто, проценат од 60 одсто

да бисмо грађанима омогућили брже решавање поднетих захтева, руководиоцима организационих јединица је поверено да организују службу тако да се укључе сви расположиви кадровски капацитети, као и да се, у односу на постојећу, примени другачија просторна и физичка организација уколико то буде неопходно.

– Желимо да постигнемо да филијале саме сагледају своје могућности да би се што боље организовале. Зато смо руководиоцима понудили могућност да сами сачине предлоге интерних упутстава за своје организационе јединице. Реч је о својеврсној децентрализацији. Први предлог би садржао опис будућих пословних процеса ради ефикаснијег, ажурнијег и упрошћенијег рада, и елиминисања дуплих и непотребних радњи. Други предлог би регулисао и утврђивао посту-

Имајући у виду смањење броја запослених у Фонду, руководиоцима филијала је поверено да организују службу тако да се укључе сви расположиви кадровски капацитети, као и да се примени другачија организација уколико то буде неопходно

воу једнаком или вишем од 60 одсто постављен је циљ да саме дефинишу тај проценат изнад 60 одсто да би запослени могли да га постигну.

се односи само на најважније захтеве – објашњава Владимир Станковић.

Имајући у виду смањење броја запослених у Фонду, а

Претеча централног регистра

Од марта ове године у примени је Протокол о размени података о осигураницима и подношењу пријаве на обавезно здравствено осигурање, промене и одјаве са здравственог осигурања за осигуранике за које Фонд ПИО плаћа доприносе за обавезно здравствено осигурање, који је закључен између РФ ПИО и РЗЗО. Протокол подразумева електронску размену података који се односе на поступак остваривања обавезног здравственог осигурања.

пак када је поднет захтев за оцену радне способности паралелним одвијањем поступка утврђивања недостајућег стажа осигурања и поступка оцене радне способности. Овај систем већ функционише у Филијали за град Београд и показао је добре резултате. Такође, да бисмо

односу на досадашњи рад је у томе што су од последњих месеци 2009. године пристизали тромесечни извештаји, а претходних година су били на годишњем нивоу. Филијале су од сада у обавези и да седмично извештавају о раду сваког појединца. Веома је важна и трећа врста извештаја који ће се ажурирати у континуитету. Они треба хронолошки да садрже списак заосталих нерешених, односно спорних предмета из претходних година да би се њиховом решавању приступило с приоритетом. То ће уједно бити и показатељ да ли је проблем у несавесности радника или су разлози на страни подносилаца захтева или других физичких лица, послодавца, државних органа или других правних лица. За разлику од претходног периода, извештаји ће се сачињавати и у електронској форми кроз ИТ систем – наводи директор Сектора за ПИО.

Ради што ефикаснијег рада, рационализације времена, али и коректнијег односа пре-

јем је неопходно одлучити о захтеву), странке службеним писаним путем обавештавају о разлозима који спречавају доношење решења. Такође, на сугестију заштитника грађана, убудуће ће се Фонд ПИО обавезивати према омбудсману да у одређеном року, који сами одредимо, проблем у спорном предмету заиста буде отклоњен. Једна од новина је и да су од октобра

Картотеке постају далека прошлост

прошле године ажурирани спискови контакт особа којима радници филијала могу да се обратe телефонски или путем електронске поште, да би, у најкраћем року, добили

Два шалтера за јединствену пријаву

Предлог Закона о централном регистру који је влада усвојила и упутила у скупштинску процедуру требало би да се ускоро нађе пред посланицима. Законом ће бити прецизиран делокруг и начин рада Централног регистра

обавезног социјалног осигурања. Биће формирана јединствена електронски вођена база података о обавезницима доприноса за социјално осигурање и осигураним лицима. База ће садржавати све податке о послодавцима и осигураницима, биће редовно ажурирана и чувана трајно.

Док закон не буде усвојен и Централни регистар не почне да обавља планиране послове, прелазно решење је јединствени образац који ће садржавати све релевантне податке за пријаву или одјаву осигураника, а који ће, како је предлогом закона утврђено, моћи да се предаје на шалтерима Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање или Републичког завода за здравствено осигурање. То практично значи да послодавци више неће морати да иду у неколико установа да би обавили посао око пријаве или одјаве запосленог. Довољно ће бити да попуне јединствену пријаву у којој су садржани сви важни подаци о осигуранику и да је предају на шалтеру једне од ових институција. **В. А.**

убудуће могли објективно да оцењујемо, како рад организационих јединица у целини, тако и појединца, Дирекцији Фонда ће бити достављани двомесечни извештаји о нивоу ажурности. Разлика у

ма странкама, инсистираће се и на још неким новинама.

– Треба рећи да ће се у наредном периоду одлучити о томе да се, по истеку рока од два месеца од подношења захтева (законски рок у ко-

инструкције, упутства и образложења у вези с применом прописа – истиче Владимир Станковић, директор Сектора за остваривање права из ПИО.

Јелена Оцић

ДВАДЕСЕТА ИЗБОРНА КОНФЕРЕНЦИЈА САВЕЗА САМОСТАЛНИХ СИНДИКАТА ВОЈВОДИНЕ

Позив на социјални дијалог

Покрајински синдикалци траже повећање минималца и ревизију лоше урађених приватизација

У тренутку када Савез самосталних синдиката Србије (СССС), као засад једини синдикат који је потврдио репрезентативност са више од 505.000 чланова, захтева пријем код премијера српске Владе да би се договорили о повећању минималне цене рада у Србији, у Новом Саду је одржана Двадесета изборна конференција Савеза самосталних синдиката Војводине (СССВ). На Конференцији у Радничком дому поновљен је синдикални захтев, коме се противи Унија послодаваца Србије, да се минималац, који није мењан више од годину дана, са 15.138 динара повећа на 16.008 динара, то јест, да се радницима више не исплаћује 87 већ 92 динара по сату рада.

Овај захтев, уз онај за нови „суштински социјалног дијалог“ у коме ће сви учесници у пуном капацитету прихватити договорена решења, тренутно је најважнији циљ деловања овог синдиката према властима и послодавцима у Србији.

Наиме, др Милорад Мијатовић, који је на овој конференцији поново изабран за председника СССР, потрудио се да одслика досадашњи привредни амбијент у нашој држави из синдикалне перспективе. Према његовим речима, у протеклом

Ублажене разлике око предлога Закона о ПИО

Председник СССР Љубисав Орбовић најавио је да је дошло до приближавања ставова Синдиката и осталих социјалних партнера око доношења новог Закона о ПИО, па се очекује да ће током наредних састанака то питање на задовољавајући начин бити и решено. Међутим, када је реч о почетку примене Закона о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом и захтева из Уније послодаваца да се одложи примена овог закона, Орбовић је рекао да ту ситуацију, ипак, морају да реше законодавци.

Милорад Мијатовић

периоду ова синдикална организација је деловала у условима недограђености институција правне државе и неефикасности правног система у заштити појединачних и колективних права запослених. Такође је, по његовом мишљењу, приликом успостављања новог друштвеног система у Србији било доста лутања и несигурности, без јасног дугорочног концепта развоја, уз декларативну социјалну функцију државе. Положај запослених се погоршавао кроз рестрикцију раније стечених права, како кроз законе, тако и кроз акте послодаваца.

С друге стране, неадекватан и често погрешан процес приватизације проузроковао је пропадање предузећа и армију незапослених. А лош привредни амбијент, светска економска криза и финансијска исцрпљеност наших предузећа резултирали су појавом великог броја неликвидних фирми и предузећа у стечају, што се одразило на даљи пад животног стандарда радника. Било је и конфликта нових власника са синдикатима, чак се дешавало да су газде опструисале синдикално организовање у својим фирмама.

Наравно, у таквим условима није ни било суштинског социјалног дијалога, који је основ комуникације света рада и света капитала у развијеним земљама. Излаз из ове ситуације, по мишљењу др Милорада Мијатовића, јесте у новом привредном развоју и запошљавању. Такође, да би се амортизовали ефекти лоших приватизација, на шта је овај синдикат, према речима његовог републичког лидера Љубисава Орбовића, од почетка указивао, на Конференцији је предложено да се уради комплетна ревизија оних

приватизација које нису биле добре – и то изменом законских прописа, и да се одреди да новокомпоновани богаташи и тајкуни гарантују својом имовином за оно што су уништили. У прилог томе наведен је податак да је досад од 2.291 приватизованог предузећа у Србији скоро код четвртине раскинут уговор о куповини предузећа – то јест раскинуто је 513 уговора, а те фабрике су скоро већ уништене.

На скупу у Новом Саду Љубисав Орбовић је најавио и међународну перспективу овог синдиката, што потврђује и одобрени статус посматрача СССР у Европској конфедерацији синдиката (од октобра 2009. године). Наравно, на Изборној конференцији било је, осим функционера из републичке и покрајинске синдикалне централе, изузетно много гостију из синдиката скоро свих земаља у окружењу, као и синдикалаца из Шведске и Данске. Присутан је био Роланд Фајхт из Фондације Фридрих Еберт. Конференцији су присуствовали и војвођански социјални партнери – Мирослав Васин, покрајински секретар за рад, запошљавање и равноправност полова, Славко Новаковић, председник Уније послодаваца Војводине, и Никола Стојшић, председник Привредне коморе Војводине. На скупу су били и Милан Ненадић, председник покрајинског Савеза пензионера, и Стана Свиларов, председник Савеза инвалида рада Војводине, који су своје социјалне „савезнике“ из Синдиката позвали на даљи наставак сарадње приликом решавања питања из области пензијског и инвалидског осигурања.

Мирослав Мекеровић

СРЕДСТВА ЗА ГЕРОНТОЛОШКИ ЦЕНТАР ЗРЕЊАНИН

Конкурс за нове пројекте

Покрајински секретаријат за социјалну политику и демографију издвојио је – кроз пројекат „Подржимо активну старост“ – 2,2 милиона динара за унапређење социјалне заштите у Геронтолошком центру Зрењанин. Планирано је да се овај новац потроши за набавку опреме за рад Клуба за дневни боравак одраслих и старих, као и за активности његових чланова. Део новца ће бити утрошен за набавку путничког возила за пружање кућне неге, као и за финансирање усавршавања стручног особља у Центру.

Новка Мојић, покрајински секретар за социјалну политику и демографију, најавила је у Зрењанину да ће тај секретаријат до краја марта расписати оглас на коме ће 27 установа за смештај старих, домова за децу и установа за ментално оболела лица из Војводине моћи да конкурише за добијање финансијске подршке за приоритетне пројекте.

М. М.

РЕГИОНАЛНИ ПРОЈЕКТИ

У оквиру регионалног пројекта „Будућност за све“, који финансира Европска унија, у Крагујевцу је недавно одржана радионица о проблемима социјалне искључености сеоског становништва у Шумадији. Радионица је организована у мултимедијалном аутобусу на тргу код Крста, а циљ овог пројекта је прикупљање података о узроцима сиромаштва у Србији, Хрватској и Словенији, на основу којих би се сачиниле препоруке за ефикасно решавање тог регионалног проблема.

О кључним проблемима сеоске средине и узроцима социјалне искључености овог дела становништва разговарали су представници сектора социјалне политике и аграра града Крагујевца, Националне службе за запошљавање и других удружења и организација које се баве руралним развојем у Шумадији.

СПОРАЗУМ ИЗМЕЂУ ФОНДА ЗА РАЗВОЈ ВОЈВОДИНЕ И МЕТАЛС БАНКЕ

За кредите три милијарде динара

Недавним закључивањем Споразума о стратешком партнерству између Фонда за развој АП Војводине и Металс банке а.д. Нови Сад створени су финансијски услови за повећање ефикасности и ликвидности војвођанске привреде, што ће, кроз њену бољу конкурентност на тржишту и раст извоза, утицати и на повећање броја запослених. Наиме, Фонд и Металс банка су за ову намену обезбедили корисницима кредитне линије у укупној вредности од три милијарде динара до краја године.

Каматна стопа ових динарских кредита је тренутно најнижа на тржишту: износи 10 до 11 одсто на годишњем нивоу (банкарске камате достижу и до 30 одсто).

Пријављивање за кредит није временски ограничено, већ ће заинтересовани моћи да конкуришу током целе године, или док се планирана средства не утроше. Кредити ће се одобравати појединачно, у износима од један милион до 50 милиона динара, уз рок враћања од шест до 12 месеци.

Кредити ће бити одобравани у свих 45 војвођанских општина, и то за дугорочне развојне програме у области привреде и пољопривреде, као и за изградњу, адаптацију и опремање складишних капацитета у пољопривредној производњи и прехрамбено-прерађивачкој индустрији. Моћи ће да се користе и за финансирање извоза.

Приоритет ће имати пројекти који омогућавају запошљавање већег броја радника, као и они који остварују извозно оријентисане програме, обезбеђују унапређење заштите животне средине и одрживог развоја, или се реализују у неразвијеним и недовољно развијеним општинама и обезбеђују већу енергетску ефикасност.

М. Мектеровић

У склопу пројекта „Будућност за све“ у прошлој години је одржано петнаест радионица у Шумадијском и Јабланичком округу, источној Србији и Војводини. Мултимедијални аутобус обишао је Деспотовац, Рековац, Зајечар, Лесковац, Врање и Ужице, а последње одредиште био је Зрењанин. На основу информација које буду прикупљене на терену о проблемима у селима Србије, у Београду ће 20. маја бити представљен детаљан извештај.

М. Сантрач

ПРИЛАГОЂАВАЊЕ НОВИМ ЖИВОТНИМ РЕАЛНОСТИМА

Има живота и после

Приближава се дан одласка у пензију: да ли му се треба радовати или од тога страховати? На ово питање дају се, наравно, различити одговори. За једне то јесте нешто дуго очекивано, дуго прижељкивано ослобађање од обавеза на послу које су заробљавале и исцрпљивале. За друге, то је доба неизвесности (не само материјалних), страха од новог и непознатог, преплашености због губитка ослонца које је пружало радно окружење, губитак самопоуздања због тога што више немају титуле, подређене и надређене и једна недефинисана егзистенцијална стрепња.

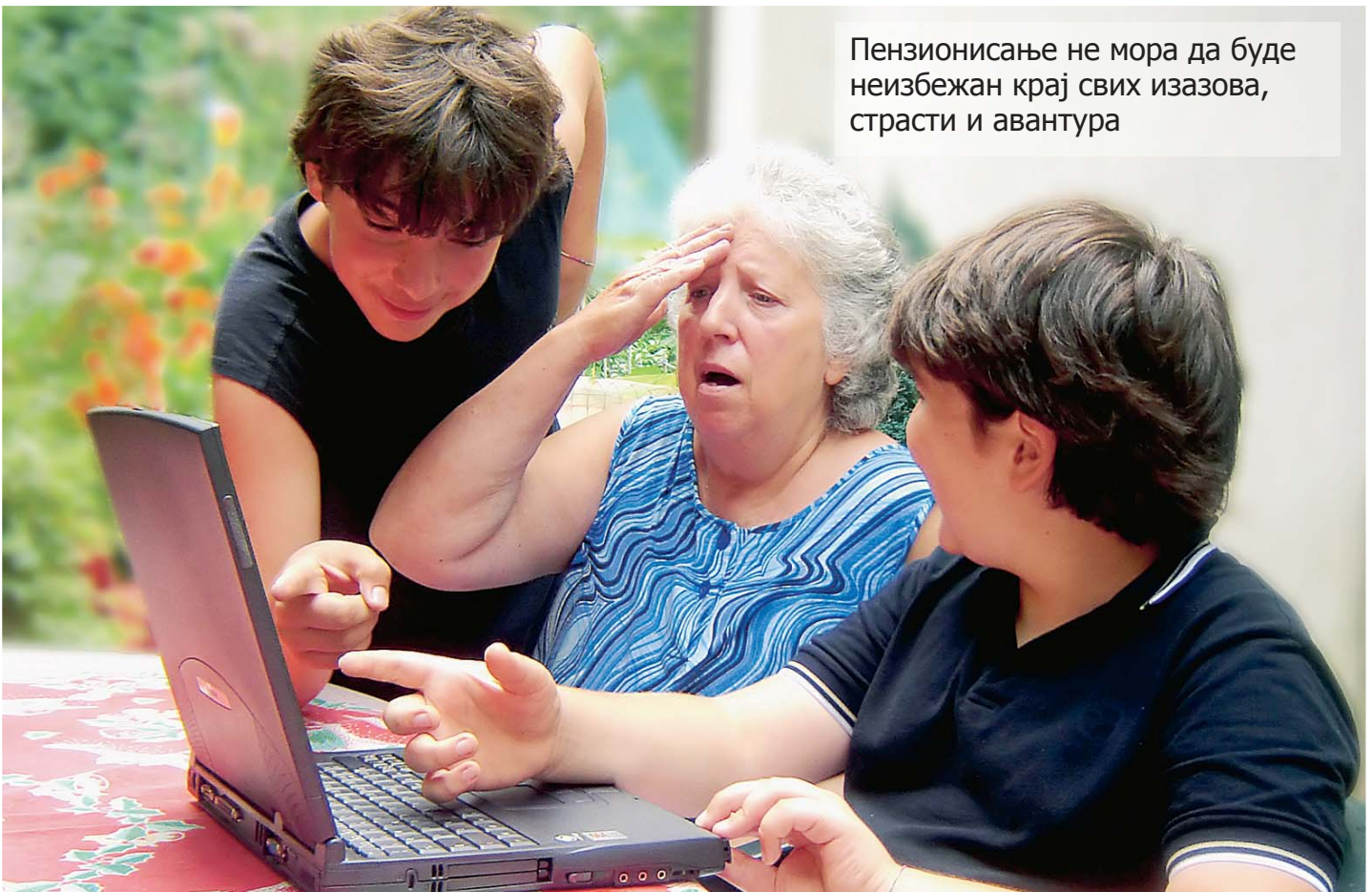
се свуда састоје од мноштва малих, појединачних.

У Америци је недавно објављена једна веома занимљива књига посвећена баш овој теми, која је наишла на једнодушне похвале као добра литература и драгоцен саветник о томе како спровести можда најважнију животну транзицију, један не увек лак психолошки процес који подразумева прилагођавање новим животним реалностима и новој ситуацији, уз напуштање старих, дуго ствараних навика.

Наслов књиге је „Треће поглавље: страсти, ризици и авантуре у 25 година после 50“. Ауторка је Сара Лоренс Лајтфут, про-

није ни млад ни стар, али је ипак свестан да иза себе има више него пред собом. Данас се, наравно, подразумева да постоји и четврто поглавље, оно после 75, које се стално продужава, јер је већ наступило доба дуговечности, када свака генерација живи дуже од претходне.

Главна порука ауторке је да, упркос савременој култури која је „опседнута младошћу“, и те како има услова да и живот у пензији буде продуктиван, креативан, узбудљив и сврсисходан као онај пређашњи, али са новим димензијама и у другачијим околностима. Али, да би се дотле стигло, треба проћи кроз не баш

Пензионисање не мора да буде неизбежан крај свих изазова, страсти и авантура

У свеопштој заокупљености економском страном коју доноси престанак радног века, како за појединце, тако и за организације, па и за цело друштво, индивидуалне дилеме, психолошке кризе, у неким случајевима и праве трауме оних којима престаје дотадашње живот поглавље а започиње ново – некако су у другом плану. А то је увек она важнија страна, јер велики друштвени проблеми

фесорка социологије са Харварда, која говори како о сопственом искуству, тако и о примерима четрдесетак личности различитих занимања и друштвеног статуса и њиховим искуствима после престанка радне каријере.

„Треће поглавље“ живота је иначе период између 50. и 75. године, дакле завршне године радног века и прве године пензионисања, доба у животу кад неко

малу кризу и искушења, кроз процес изградње моста између старог живота и новог, бирајући при том пажљиво шта ће се из старог живота преко тог моста пребацити у нови.

Одлазак у пензију и прва фаза пензионерског живота, каже ауторка, по правилу су обележени великим олакшањем, па донекле и еуфоријом – осећај задовољства због новостечене слободе је јачи од

каријере

меланхолије због губитка старе рутине и навика. Отварају се нова врата и све је у први мах ново и узбудљиво.

Али та фаза је углавном краткотрајна и брзо бива замењена осећањем губитка и мањком самопоуздања због изгубљене важности. Много година идентитет – то шта смо и ко смо – био је одређен оним што радимо. А, одједном као да је неко све то отео: нема више свакодневних контаката са колегама, динамизма који су стварале обавезе, нема више каријерних степеница, јер смо са последње сишли чим смо се на њу попели, и сада нас гледају кроз наочаре предрасуда и доживљавају као докону групу која у парковима кад је лепо време игра шах.

Одједном је проблем – како да се представимо онима са којима се упознајемо. „Пензионер“ ништа не значи, свом занимању додати оно „бивши“ некако је неприкладно и свакако нелагодно.

Веома брзо долази и до суочавања са проблемом како да се зјапећој празнини слободног времена пружи сврха и смисао, кад понедељак личи на петак: у понедељак ништа не почиње, а у петак се ништа не завршава. Субота и недеља су исти као и остали дани.

То траћење времена које је у почетку изгледало као привилегија, почиње да оптерећује – као да ништа више нема

почетак, средину и крај. Живот изгледа избачен из колосека и као да не знамо где смо се запутили и како ћемо тамо стићи.

Како то превазићи и новом животу вратити смисао?

„Ми морамо да умремо у једном животу пре него што уђемо у други“, цитира

Сара Лоренс један пасаж Анатола Франса. То „умирање“ је, наравно, метафора: горе описана осећања су заправо само фаза када се живи у „неутралној зони“, на „ничијој земљи“ између старог и новог живота.

Кад се тај пут пређе, треба се, препоручује ауторка, окренути новој животной авантури: почети са откривањем лепоте успоравања, посветити се уметности запажања, стрпљења и слушања, уочавати ствари које пре тога, када је цео живот био само посао, нису биле примећиване. Старо знање и нагомилано искуство пребацити на нови терен, створити нова интересовања, пронаћи нове хобије.

Има, пише у „Трећем поглављу“, и то се доказује примерима, и те како места за нове страсти и нове авантуре. За оне који остану сами, чак и за нове љубави...

„Потребно је доста година да се постане млад“, рекао је једном Пабло Пикасо, док је један други уметник констатовао како младост јесте сјајно доба, али да долази прерано у животу. Никад, уосталом, није касно за срећно детињство и никад нисмо толико стари, како рече Ме Вест, да не бисмо били млађи. Уосталом, стара је препорука да свако треба да се запита колико би имао година кад не би знао колико има година.

Милан Бекин

ИЗВРШНИ ОДБОР САВЕЗА ПЕНЗИОНЕРА ВОЈВОДИНЕ О РЕФОРМИ ПЕНЗИЈСКОГ СИСТЕМА

Уградити заштитне механизме

Чланови Извршног одбора Савеза пензионера Војводине разговарали су, на недавно одржаној седници, и о реформи пензијског система. Уважавајући актуелне друштвено-економске услове и неопходност да друштвени бруто производ мора имати вишу годишњу стопу раста од зарада, пензија, социјалних давања и јавне потрошње, Извршни одбор је предложио Конференцији ставове које ће заступати Савез пензионера Војводине.

У предстојећим изменама Закона о ПИО потребно

је обезбедити да се пензије усклађују са кретањем зарада; да се угради заштитни механизам учешћа најнижег износа пензије у просечној

заради или нето заради Србије, као што је утврђено у актуелном закону; да се утврди заштитни механизам учешћа просечне пензије

категорије запослени у просечној, или нето заради.

Ови заштитни механизми су неопходни да би се спречило опадање учешћа пензија у зарадама Србије.

Надлежни државни органи морају да обезбеде бољу наплату пореза и доприноса где постоје знатне резерве у повећању обухватања сиве економије законском регулативом, што би олакшало финансијску ситуацију буџета Републике Србије и финансирања права из пензијског и инвалидског осигурања у наредном периоду.

И. М.

ЗАВОД ЗА СОЦИЈАЛНО ОСИГУРАЊЕ СРБИЈЕ

Очекује се и измена одредбе Административног споразума са БиХ тако да у будуће пензије не буду умањиване за трећину као сада

У првом тромесечју 2010. године приоритет у раду Завода били су разговори са Републиком Словенијом, пошто је после пуних 18 година од престанка постојања заједничке државе, крајем септембра 2009, потписан Споразум о социјалном осигурању између Републике Србије и Републике Словеније. У вези с тим требало је разрешити и велики број правних и финансијских питања да би, чим ступи на снагу, Споразум могао да се примењује у пуној мери. Зато су 14. и 15. јануара у Љубљани и 10. и 11. марта и 31. марта и 1. априла у Београду одржани разговори са словеначким носиоцима осигурања у области пензијског и инвалидског осигурања, здравственог осигурања и осигурања за случај незапослености – каже за наш лист Зоран Пановић, директор Завода за социјално осигурање Србије.

Том приликом утврђени су двојезични обрасци неопходни за примену Споразума, размењени спискови пензионера и разрешена друга питања битна за његову примену. Тако су створене све претпоставке неопходне за нормално функционисање свих институција двеју држава у његовој примени. Посланици Скупштине Србије ратификовали су Споразум крајем децембра прошле године, док се ратификација у словеначком парламенту очекује ових дана.

– Када је у питању примена Споразума са Босном и Херцеговином, планирано је

Извесне пензије из Словеније

да се од 20. до 22. априла у Београду одрже разговори органа за везу двеју земаља у области пензијског и инвалидског осигурања. Последњи сусрет представника ових фондова одржан је још 2005. године. Имајући у виду проблеме који су се јавили у примени Споразума, предстојећи састанак ће бити прилика да се договори решавање свих отворених питања и проблема, поготово када је реч о поступку прерачуна пензија. Посебно напомињемо да је покренута иницијатива, коју су подржали потпредседник владе Јован Кркобабић и ресорни министар Расим Љајић, да се измени одредба Административног споразума о спровођењу Споразума о социјалном осигурању којом је прописано да се у поступку поновног одређивања пензија одштетни захтев носиоца једне државе уговорнице намирује не само из доспелих, а неисплаћених износа пензије коју је одредио носилац друге државе уговорнице, већ и умањењем пензије корисника у складу са националним прописима двеју др-

жава (трећина износа пензије). Очекује се да у најскорије време таква одредба буде измењена, односно да се у будуће ово умањење пензија не примењује – оптимиста је Зоран Пановић.

Са партнерима из БиХ планирани су и разговори у области здравственог осигурања на којима ће се, поред осталих питања, размотрити и текст новог договора о накнади паушалних трошкова здравствене заштите.

Сусрет са Хрватским заводом за мировинско осигурање биће одржан у Београду од 7. до 10. јуна. На њему ће бити речи о примени Споразума о социјалном осигурању између две државе у области пензијског и инвалидског осигурања, о измени двојезичних образаца за примену Споразума, а биће анализирана и реализација постигнутих договора и преузетих обавеза са последњих разговора одржаних у Загребу, јуна 2008. године.

У другој половини ове године планирани су разговори са македонским фондовима пензијско-инвалидског и здрав-

ственог осигурања на којима ће бити разматрани постигнуте договори и реализација преузетих обавеза са последњих разговора одржаних јула 2008, односно јуна 2009. године.

Разговори са представницима Црне Горе требало је да буду одржани у фебруару ове године, али су, на захтев црногорске стране, одложени и накнадно ће се утврдити нови термин.

Завод за социјално осигурање је постигао договор да се најмање једном у две године, а по потреби и чешће, одржавају редовни разговори и контакти са носиоцима социјалног осигурања држава насталих на простору бивше Југославије, имајући пре свега у виду велики број корисника права и проблеме који постоје у примени споразума о социјалном осигурању.

Када су у питању земље Европске уније са којима Република Србија има закључене уговоре о социјалном осигурању, договорен је сусрет са представницима Републике Аустрије, од 5. до 7. маја ове године у Београду. На

тим разговорима ће се утврдити коначна верзија двојезичних образаца за примену Споразума између Републике Југославије и Републике Аустрије о социјалном осигурању, анализираће се успешност реализације постигнутих договора и презетих обавеза са последњих договора, као и друга питања од значаја за спровођење Споразума, како у области пензијског и инвалидског, тако и у области здравственог осигурања.

Према речима Зорана Пановића, договорено је да се крајем јуна одрже и разговори са органом за везу Немачке у области здравственог осигурања на којима ће бити разматран текст немачког предлога новог споразума о накнади паушалних трошкова здравствене заштите.

Покренуте су иницијативе за састанке са представницима Луксембурга, Грчке и Швајцарске који су планирани за другу половину ове године.

У октобру 2009. закључен је Споразум између Србије и Турске о социјалној сигурности. Очекује се да турска страна одговори на предлог да се за крај године закаже састанак на коме би се почело са припремама за примену Споразума.

Представници Завода за социјално осигурање учествовали су и на преговорима ради закључења нових споразума о социјалном осигурању чије је одржавање у надлежности ресорних министарстава. С тим у вези напомињемо да су до сада одржане друга рунда преговора са Швајцарском, на којој је усаглашен текст Споразума о социјалном осигурању и текст Административног споразума за спровођење Споразума, као и прва рунда преговора са Кипром, ради закључивања Споразума о социјалном осигурању. Ускоро се очекује и потписивање Споразума о социјалној сигурности између Србије и Канаде, који обухвата област пензијског и инвалидског осигурања.

Приредила В. А.

САЈАМ ЗАПОШЉАВАЊА „КОНТЕХ 10“

Посао за младе инжењере

На Факултету техничких наука (ФТН) у Новом Саду 17. и 18. марта одржан је „Контех 10“, Сајам запошљавања и стручних пракси. Генерални покровитељ сајма била је амбасада САД, а подржали су га покрајински секретаријати за рад, запошљавање и равноправност полова и за омладину и спорт, као и Национална служба запошљавања и Универзитет у Новом Саду. Сајам је, осим прилике за запошљавање студената и дипломаца, први пут младима понудио и могућност обављања стручне праксе.

Илија Ћосић, декан ФТН-а, на отварању Сајма подсетио је присутне да је досад у више од педесет инкубатор-предузећа основаних на овом факултету посао добило око 2.000 младих инжењера, али и да у наредном периоду треба запослити још око 12.000 дипломаца и инжењера са Новосадског универзитета.

Студентска волонтерска организација ЕЕСТЕС, као суорганизатор Сајма, потрудила се да колегама отвори перспективу запослења и стручног усавршавања у софтверским фирмама „Мајкрософт“, „Леви 9“, „Хинтек“ и „Прозон“, затим у Новосадској топлини, „Информатици“, „Делта ђенералију“ и Нафтној индустрији Србије.

Током трајања овог сајма компаније су показале највише интересовања за запошљавање програмера и инжењера информатичких технологија, машинских инжењера, али и дипломираних правника и економиста. НИС је, осим дипломираних технолога, потраживао и професоре руског језика.

Амбасадорка САД Мери Ворлик казала је да америчке компаније које послују у Србији запошљавају око 8.000 људи, а један део њих посао је добио баш на претходним сајмовима „Контех“.

М. Мектеровић

КРАГУЈЕВАЦ

Прва шанса за две стотине младих

За програм „Прва шанса“ филијали Националне службе за запошљавање у Крагујевцу пријавило се 200 младих са средњом и високом стручном спремом, који чекају први посао. На конкурс се пријавило и око 170 послодавца из Шумадије који ће користити подстицајне мере државе за овај програм.

Реч је о програму који финансира држава да би млади који имају до тридесет година лакше дошли до првог запослења.

Одабрани кандидати ће три месеца радити волонтерски, уз десет хиљада динара надокнаде, док ће после тога засновати радни однос на неодређено време. У првој години од запослења зараду ће им исплаћивати Национална служба за запошљавање, док ће уплата пореза и доприноса бити обавеза послодавца.

Послодавци који се одлуче на запошљавање младих по програму „Прва шанса“ имају обавезу да по истеку прве године радног односа сами финансирају зараде и доприносе за запосленог још годину дана.

У филијали НСЗ у Крагујевцу кажу да ће ускоро бити потписани први уговори о запошљавању по овом програму, а ова филијала ће у 2010. уложити скоро 250 милиона динара за прво запошљавање 802 приправника са територије Шумадијског управног округа.

М. Сантрач

Њена бака стигла је, трбухом за крухом, са имања неког грофа у Чешкој, у Крушчицу код Беле Цркве где су, осим Чеха, живели Срби, Хрвати, Немци и Мађари. Основну школу завршила је у Крушчици на чешком, а Грађанску, која је била у рангу гимназије, у Белој Цркви на српском језику.

– Пошто је највише било Немаца – прича тета Антонија – они су учили на свом језику, а ми остали били смо у разреду где се учило на српском. Моја мама је за време Аустроугарске ишла у мађарску школу, тата је био заробљен у Румунији, па је, осим чешког, српског, немачког и мађарског, научио и румунски. Родитељи су, кад би говорили о стварима за које ми деца нисмо смели да знамо, разговарали на мађарском, који, ваљда због те давне незадовољене дечје радозналости, никад нисам ни научила.

Тада су „на школе“ ишла деца из добростојећих породица – трговачких, свештеничких, породица бележника и подбележника, а било их је неколико и из сељачких. Трговачка породица Весел желела је да њихова Антонија стекне што више знања, па су је, на Велику госпојину 1936. године, послали у Баваниште код Панчева, у једногодишњу Домаћичку школу за девојке.

Радило се по цео дан

Домаћичка школа била је чувена у Краљевини, и њене ученице стизале су из свих крајева, желећи не само да науче кување и ручне радове, него и лепо понашање у свим приликама, и друга знања и вештине потребне госпођицама. У сведочанству тета Антоније, која је у ову школу једина стигла са малом матуrom (остале девојке имале су основну школу), све саме петице из многобројних предмета. Српскохрваткословеначки језик, телесно и душевно васпитање, земљопис и историја, хигијена, физика с хемијом, рачун, домаће газдинство, живинарство, сточарство, млекарство, градинарство, воћарство, свиларство, пчеларство, кување, мешање и други практични радови, ручни рад, владање и вредноћа – захтевали су целодневни рад.

– Домаћичка школа је – присећа се тета Антонија – била смештена на једној економији, и нас 30 девојака живеле смо ту, училе и радиле целу годину, као у интернату. Свака је од куће морала да донесе две беле кецеље и две беле мараме да их вежемо у кухињи, или кад подливамо млеко и учимо како се праве сиреви. Учитељица кувања била нам је Миња Обреновић. Увече би нам издиктирала рецепте, које смо онда краснописом преписивале у велику свеску, коју сам сачувала до данас, и многа јела припремала по њој.

АНТОНИЈИ ПУЛИЋ, ПЕНЗИОНЕРКИ ИЗ НОВОГ САДА

Гледати живот

Кувар из
Домаћичке школе

Рођена 1922. године, тек неколико година након стварања из Новог Сада живела је у више држава, не померивши се

у школи се по цео дан нешто радило – пре подне практично, у кухињи, штали, башти, кројачкој радионици, а по подне настава у учионици. Имале смо одмор после ручка за шетњу по економији и девојачке приче, каже тета Антонија листајући свој Домаћички кувар из 1936. године.

По повратку кући почела је, због једне рекламе Лабораторије Сушак која је била залепљена на вратима њиховог дућана, да машта о раду са микроскопом и епруветама, да постане лаборант. Други светски рат, који јој је „однео“ будућег младожењу, одложио је и њене лаборантске снове.

Курс за микроскописте

Кад год је из Крушчице ишла у Белу Цркву куповала би новине, озареног лица прича ова витална бака.

– Кад, једнога дана, у Политици видим конкурс за микроскописте за курс у Шапцу. Поднесем молбу и из Министарства ми јаве да сам примљена. Након шест месеци постала сам микроскописта, што је било остварење мојих снова. Пошто сам за време курса упознала другарицу са Косова и Метохије, желела сам да идем тамо да радим, али су рекли да не може, пошто ме Војводина школовала. Тако сам 1948. године дошла у Нови Сад, на посао микроскописте у Хигијенском заводу. С временом сам научила и остале лабораторијске послове и поста-

ла прави лаборант – каже са смешком Антонија Пулић.

Сећа се како су тих година ишли по терену и прскали дидитијем око канала ДТД, јер је било много комараца, а међу њима и маларичара. Као руководилац екипе сецирала је комарце, проверавала крв становништва у Бездану и Бачком Моноштору и, оне које је требало, упућивала на лечење.

Путовања за памћење

Цео радни век провела је у том колективу. Било је то време кад се ценио рад,

Матуранти Грађанске школе (Антонија)

с лепше стране

Вежено у
Домаћичкој школи

Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, ова пензионерка при том нигде из Србије

а раднике штитио синдикат у коме се Антонија доста ангажовала. Било је то време сигурног живота, редовних плата и великог угледа Југославије у свету. Било је то време када су наши људи почињали да летују на Јадрану, а они са бољим платама и жељом да упознају и друге народе, путовали су и у иностранство.

– Пошто сам радила на бактериологији где је посао опасан по живот и здравље, имала сам добру плату. Моје колегинице су куповале земљу и градиле викендице, а ја сам путовала. Где све нисам стигла!

стоји између наставника)

Волела сам да летујем на Јадрану, а други део одмора проведем у Индији, Сри Ланки, Тунису, Карловим Варима, Ници, Кану, Венецији, Риму, Барселони, Андори, Турској, Будимпешти, Монте Карлу, Братислави, Брну, Трсту, Бечу... На ова даља путовања ишла сам као пензионерка, од 1976. године. Тада сам се и удала. Муж у почетку није био одушевљен идејом да путује по свету, али је убрзо заволео. Нисмо имали деце, а време до његове смрти заиста смо лепо проживели, упућени једно на друго – сетно прича тета Антонија.

Није стигла до Јапана, а ни у Париз, мада је желела. Ни у Врњачку Бању још није отишла. Али зато са члановима клуба пензионера „23. октобар“ – редовно путује на излете по Војводини.

– Путовања су обележила мој живот – смеши се ова бака чији стас и у 88. години надвисује 1,80 метара. – Кад сам се, у млађим годинама, спремала на пут, читала сам о тој земљи или граду, и чим бисмо стигли, куповала сам разгледнице за понети. И увек са водичем. Шта вреди да гледам грађевине ако не знам ко их је подигао, или ко је у њима живео, и по чему су значајне. Тако и данас. Председница нашег клуба организује садржајне излете до манастира, градова или резервата природе; увек је ту водич који нам прича о том месту. Чак смо и Нови Сад упознавали – неке историјски важне

улице или куће, и то захваљујући једној дивној професорки која нас је водила.

Време за лакше теме

Антонија Пулић живи сама. Иде у пар, кува, дружи се и свој двособни стан сама спрема. Једино за завесе замоли некога млађег. Кад јој је до друштва, прошета до клуба. Доручкује па ужина, а уз ручак обавезно попије чашу црног вина. Онда мало прилегне, па попије шољицу кафе. Слободног времена има напретек, и у њему ужива уз укрштенице и љубавне романе.

– Лака литература – смеје се наша домаћица, која је у млађим данима читала испод дуње уз батеријску лампу. – Ништа више тешко и озбиљно ме не занима. Све у своје време. Живот сам увек гледала с лепше стране и мој приступ је да се не треба секирати, поготово не за оно на шта не може да се утиче. Уживам у малим стварима. Кад погледам ове ручне радове, задовољна сам што сам их некад хеклала и везла – тоledo, ажуре, косовски и класични вез. Имам и једну кухињску гарнитуру из Домаћичке школе, видите како су ови цветићи лепо – показује тета Антонија вежене салвете.

Пред крај посете вадимо велику фиоку из регала. Пуна је разгледница са далеких и ближих дестинација. Иза сваке стоје сећања, и нека прича. Има и фотографија, улазница за музеје и других ситница које су, због важности за нашу домаћицу, годинама чувале место у фиоци.

– Када ја одем, то никоме неће бити потребно – говори наша домаћица, ну-

Испред Таџ Махала у Индији

дећи комплете разгледница са датумима од пре пола века на поклон једној колекционарки, кустосе музеја. – Мени остају сећања – каже Антонија Пулић пратећи вашег репортера до врата, обећавајући позивницу за прославу 90. рођендана.

Ика Митровић

НОВИ УСПЕХ НАШЕ КАРДИОХИРУРГИЈЕ – ТРАНСПЛАНТИРАН ХУМАНИ СРЧАНИ ЗАЛИСТАК

Срце не може да чека

Средином марта у Институту за кардиоваскуларне болести у Каменици први пут изведен овакав хируршки захват на пацијенткињи из Новог Сада

Компликовани кардиохируршки захват трансплантације хуманог срчаног залиска успешно је урадио светски признати кардиоваскуларни хирург, проф. др Афксендиос Калангос, шеф Кардиохирургије Универзитетске болнице у Женеви, уз асистенцију хирурга др Живојина Јоњева и медицинског особља Института у Каменици.

Тридесетпетогодишња пацијенткиња, која је до своје десете године два пута оперисана у Лондону, а срчани залистак јој је онемогућавао нормално снабдевање плућа крвљу, добила је хомографт – хумани срчани залистак специјално припремљен за ову операцију, који је донирала Фондација принцезе Катарине Карађорђевић.

– Захваљујући добијеном срчаном залиску овој пацијенткињи је омогућено нормално снабдевање плућа крвљу. Институт у Каменици стално едукује своје стручњаке и унапређује хирургију урођених срчаних мана, у корак са светским трендовима. Четири године сарађујем са болницама у Србији и примећујем да постоји солидан број пацијената који чекају на овакву интервенцију. Изузетно је значајно што је Институт одлично технички опремљен и што има лекаре стручно едуковане и спремне да се укључе у Интернационални пројекат за лечење ових веома компликованих пацијената, у сарадњи са Фондацијом њ. к. в. принцезе Катарине, која је већ помогла разним донацијама у опремању болница и лечењу оваквих болесника. Приликом доласка у Србију прегледао сам неколико веома младих пацијената од 14 и 15 година који захтевају трансплантацију, и њихово збрињавање ће бити мој следећи изазов – изјавио је након трансплантације проф. Калангос, лекар са тридесетогодишњем искуством у дечјој кардиохирургији и операционом лечењу урођених срчаних мана.

Његова запажања потврдио је и др Јоњев који је грчком хирургу асистирао приликом ове операције:

Др Живојин Јоњев

– После знатног времена које сам провео у Америци радећи у најеминентнијим научним и стручним институцијама одговорно могу да тврдим да у Србији постоји веома квалитетан и стручан кардиохируршки кадар. Многе операције се овде раде и боље од светског стандарда, што може да потврди званична статистика, али и наши пацијенти. Наравно, у сваком послу постоје успешни и мање успешни појединци и због тога треба инсистирати на персонализацији струке. Укупан број кардиохирурга у Србији је довољан за

наше тренутне потребе, али је проблем у болничким капацитетима и опреми. У 16 кардиохируршких сала у Србији – КЦС има три, „Дедиње“ пет, ВМА две, Каменица три, приватни клиничко-болнички центар у Београду две, а у Нишу је у фази опремања једна кардиохируршка сала – са постојећим кадром и капацитетом интензивне неге, годишње може да се уради 9.600 операција на срцу, односно двоструко више него што се ради. Вишедеценијско игнорисање наших захтева за повећање капацитета и отварање нових кардиохируршких програма довело је до чињенице да у Србији постоји листа чекања за операције на срцу, што је за мене, као кардиохирурга, апсолутно неприхватљиво – каже dr sc. med. Живојин Јоњев, начелник Одељења за коронарну хирургију Института.

Значај сарадње

Међународна сарадња, као један од најважнијих начина за стално напредовање и усвајање нових процедура, уз обезбеђивање медицинских услуга врхунских светских стручњака домаћим пацијентима, један је од начина на који Институт за кардиоваскуларне болести Војводине успева да стално буде међу најуспешнијима у тој области и једна од водећих установа у региону. У само неколико дана, на Институту је оперисао, поред проф. Афксендиоса Калангоса, и проф. др Едуард Кифер из Париза, који

Др Јоњев асистира проф. др Калангосу

је урадио изузетно компликовану операцију артеријског лука животно угроженој пацијенткињи.

– Добра међународна сарадња, стална едукација кадрова и континуирани технолошки напредак омогућавају да Институт у Каменици помогне и оним болесницима који чекају да буду оперисани у иностранству. Стално пратимо високе светске стандарде, а долазак оваквих имена прилика је да се на лицу места упознамо са техникама и радом великана кардиоваскуларне хирургије – рекла је проф. др Нада Чемерлић Ађић, директорка Института, и додала:

– Наравно, осим гостујућих хирурга највишег европског и светског ранга, ми већ традиционално сарађујемо и са болницом Леко из Италије и Каролинским институтом у Шведској. Наши лекари су позивани да учествују у појединим захватима у институцијама широм Европе, САД и у другим деловима света. Та врста међусобног прожимања је једини могући начин савременог лечења наших болесника, јер медицина у свету иде толико брзо напред да ју је могуће пратити само непосредним учешћем.

Примењујући најновије медицинске процедуре и захвате, Институт у Каме-

ници свакодневно доприноси смањењу стопе морталитета кардиоваскуларних болесника. Деведесет специјализованих лекара, заједно са комплетним особљем болнице, постиже завидне резултате, нарочито у последње четири године када је листа чекања кардиохируршких интервенција смањена са шест година на, у просеку, шест месеци. Смањен је и број дана лечења, а за 42 одсто је повећан број примљених пацијената којима је пружена помоћ.

Поражавајући подаци

За оне који су већ оболели од неке кардиоваскуларне болести најважнија је правовремена информација где и како могу да се лече и шта могу да очекују од високоспецијализованих установа у Србији.

О тренутном здравственом стању нације и могућностима савременог лечења др Живојин Јоњев каже:

– Интересовање за лечење болести срца постоји већ деценијама, будући да, нажалост, велики број људи има бар неки кардиоваскуларни проблем. На нашем поднебљу ситуација је још драматичнија. Лошији социјалноекономски услови, ратови, изолација и деградаци-

ја друштва у свим сегментима допринели су да здравствене културе готово и нема, а срчаних болесника је све више. Поражавајућа је и чињеница да расте број оболелих у млађој популацији (до 45 година) која представља радно способно становништво и ослонац сваког друштва. Психичко оптерећење, цигарете, висок крвни притисак и повишене масти у крви најчесталији су фактори који оптерећују здравље сваког од нас и посебно негативно утичу на срце и крвне судове.

За др Јоњева неприхватљиво је дуго чекање на операцију:

– Срце је орган који нема замену и у случају потребе за операцијом мора хитно да се реагује. Листе чекања у Србији не треба поредити са листама чекања у развијеним земљама јер су њихова генеза, дужина и начин решавања потпуно другачији. Наше листе чекања у медицини су производ неспособног и слабо организованог друштва и других неправилности које су деценијама толерисане. У последње време пуно се пише и говори о промени система вредности друштва и поштовању квалитета појединаца, па се надамо да ће се то десити и у кардиохирургији.

Драган Пејић

ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА У ПРОКУПЉУ

Бесплатни прегледи за жене

У оквиру поспешивања здравствене заштите, Диспанзер за заштиту жена Дома здравља у Прокупљу организовао је гинеколошке систематске прегледе у четири сеоске средине – Житном Потоку, Белољину и Малој и Великој Плани. У ову акцију су укључене жене које ретко или уопште не одлазе код гинеколога, а основни циљ прегледа је рано откривање малигних болести.

Већ је обављено око 120 прегледа жена старости између 50 и 70 година.

– Задовољни смо одзивом жена које су прихватиле да на њиховом прагу, у сеоским амбулантама, обавимо прегледе. Чим се време побољша, обавићемо прегледе и у осталим селима на подручју прокупачке општине – каже др Бранислав Ивковић, начелник Службе за заштиту жена Дома здравља у Прокупљу.

Прегледи су бесплатни, а жене које желе да се прегледају могу то да ураде и ако немају здравствену књижицу.

Од прегледаних жена чак 73 одсто није имало гинеколога као свог изабраног лекара, а неке су први пут у животу гинеколошки прегледане. Такав је и пример жене из приградског села Берилје, мајке четворо деце, која се сва четири пута породила у својој кући, без помоћи лекара.

Ж. Д.

ПОКЛОН ЈАПАНСКЕ АМБАСАДЕ НОВОЈ ВАРОШИ

Савремени видео колпоскоп

Амбасада Јапана у Србији поклонила је Диспанзеру за жене Дома здравља у Новој Вароши савремени видео колпоскоп, вредан око 4.500 евра.

– Од општине Нова Варош добили смо и рачунар помоћу кога директно уочавамо евентуалне промене на грлићу материце. Захваљујући новој апаратури сада можемо да формирамо базу података и да континуирано пратимо здравствено стање пацијенткиња у сегменту гинекологије – каже др Горан Михајловић, начелник Диспанзера за жене.

Ж. Д.

Ускршња трпеза

Зелени ролат

Време припреме: 60 минута

Састојци: Кора – пет јаја, пола кашичице биљног зачина, две кашике павлаке, пет кашика обареног спанаћа, пет кашика брашна, две кашике уља, пола кашичице соли. Фил – 250 г шунке, два кувана жуманца, три кашике ренданог качкаваља, осам кашика сремског сира, мало соли.

Припрема: Раздвојити жуманца од беланаца.

Беланца улупати у чврст снег. У жуманца додати со, биљни зачин, павлаку, уље, пире од спанаћа. Све помешати у уједначену масу. Додати беланца и брашно, па лагано измешати. На плех ставити папир за печење и излити смесу.

Ставити у рерну загрејану на 180 степени и пећи 25 минута.

Врућ ролат истрести на мокру кухињску крпу и уролати. Док се ролат хлади припремити фил. Кувана жуманца изгњечити виљушком, посолити, додати рендани качкаваљ, половину сремског сира и све измешати. Охлађен ролат полако одмотати. Прво премазати филем од жуманца, затим поређати шунку па премазати остатком сремског сира. Уролати ролат тако да буде чврсто стиснут, обмотати га самолепљивом фолијом и ставити у фрижидер преко ноћи да се укуси сједине.

Напомена: Ако желите мање ролате печено тесто урولاјте по ширини с оба краја према средини. Пре филовања пресеците тесто и тако раздвојте ролате. Ролат можете одозго премазати умућеном павлаком и украсити сецканим першуном.

Пуњена ускршња јаја

(неколико предлога за шарену ускршњу трпезу)

Време припреме: 30 минута

Састојци: Тврдо кувана јаја и још понешто.

Припрема: Јаја исећи на половине, извадити жуманца и виљушком их изгњечити, па беланца напунити различитим филем. У жуманца додати:

- виљушком издробљену сардину, павлаку, ситно исецкане киселе краставчиће и мало першуна;

- добро умућен крем сир (једну кутију), две кашике млевених ораха, две кашике киселе павлаке и две чена изгњеченог белог лука;

- две кашике мајонеза, две кашике крем сира. Одозго ставити по комадић слане сарделе или по једног рачића из конзерве;

- мало крем сира, сасвим ситно исецкан першун или мирођију;

- две кашике мајонеза, кашику сенфа и кашику киселе павлаке.

Напомена: Број јаја и количину потребних састојака прилагодите броју гостију на свечаном ручку.

Јагњећи котлети на француски начин

Време припреме: 60 минута

Састојци: 800 г јагњећих котлета, 80 грама путера, 100 г црног лука, мало соли, дл белог вина, 30 мл слатке павлаке, два чена белог лука.

Припрема: Јагњећу печеницу с делом ребара исећи на 20 котлета. Котлете излупати тучком за месо, одстранити жилице, посолити, побиберити и сложити у посуду, додати листиће сувог рузмарина. Све прелити уљем и пустити да одстоји два сата. Котлете испећи на жару. За сос од павлаке загрејати путер, додати ситно исецкан црни лук и со па динстати док лук не почне да мења боју. Залити белим вином, а када испари винска киселина, додати слатку павлаку. На загрејан тањир ставити мало соса, а затим котлете и на крају гарнирати кнедлицама од кромпира.

Напомена: Сос добро прокувати и испасирати да би био потпуно гладак. По

жељи, додати сок од два чена белог лука и побиберити.

Ролована телетина

Време припреме: 100 минута

Састојци: килограм телетине, 200 г сланине, 100 г шаргарепе, кашика сенфа, бибер, со. Набавити и канап за месо или рафију.

Припрема: Комад телећег меса посолити и побиберити, па премазати сенфом. Сланину и шаргарепу исећи на коцкице, ставити их по средини меса, а онда месо увити у ролат и везати канапом у размаку од једног центиметра.

Роловану телетину ставити у плех, покрити алу фолијом и пећи у рерни сат времена на 180 степени. Када буде печено, скинути фолију и пећи још пола сата док не порумени.

Напомена: Да бисте лакше секли лепе комаде ролата, месо сеците по местима на којима је канап.

Празнична торта

Састојци: Коре – 10 јаја, 200 г шећера, 150 г путера или маргарина, пет кашика брашна, кора лимуна, мало соде бикарбоне. Фил – 60 г млевених ораха, кесица ванилин шећера, две кашике рума, 200 г маргарина, 200 г шећера, кувана кафа.

Припрема: Жуманца умутити пенасто са шећером. Истопити путер (маргарин) па га додати умућеним жуманцима, као и кору од лимуна, брашно, чврст снег од пет беланаца и наврх ножа соде бикарбоне. Све лако измешати и пећи у два калупа јајастог облика претходно подмазана путером и посута презлама. Испечено тесто исећи на две коре па их филовати.

Фил: Путер (маргарин), шећер, ванилин шећер, рум и орахе добро умутити, а затим додати неколико кашичица куване кафе. Филовати коре и ређати једну на другу тако да се добије торта у облику јајета. Торту премазати филем и снегом од преосталих пет беланаца. Украсити сецканим бадемом.

Напомена: Уместо снега од беланаца торту можете премазати шлагом од слатке павлаке и посути мрвицама чоколаде и сецканим бадемира стварајући шару.

Приредила С. С.

ПРИЧАЛА МИ МОЈА БАКА

И КОЗА РОГ

Шта да ради народ који има и коалиције и опозиције, па му једни поручују да штеди, а други га саветују да узима кредите и троши – све зарад домаће привреде и против пропасти државе

Ниси, чедо моје, сигурно прочитала како је оној кинеској баби, пошто је напунила 100 година, почео да расте рог на челу – прави правцати рог. У то су се уверили доктори који су је прегледали, а изашла је и у новинама, па смо се и ми са шора чудом чудили. Дугачак је, кажу, шест центиметара и најсличнији козјем. Почеше ови моји са клупице да нагађају откуд баби рог посред чела (мада бих ја по слици рекла да је мало више на десну страну), и ударише да паметују медицине. Те матора је, па јој се ћелије збуниле и шаљу калцијум према мозгу, уместо у кости; те можда је пала, па јој криво сроста чеона кост, или, како кум рече, да је у питању фотомонтажа. Та, ди ће чељадету да израсте рог?!

Само сам их слушала, љуби те баба, и нисам се мешала у њине диване. Добро сам разгледала ту бабу из Кине. Изборано, мршава лице, упале очи, без иједног зуба, чини ми се, а уста стиснута у црту. Тако бих могла и ја изгледати, само кад бих дочекала њене године.

Није то, дете моје, америчка баба – добро ухрањена уз телвизију и брзу храну, са порцеланским зубима који коштају читаво богатство. Кинеска је, а они, ко што и сама знаш, раде по цео дан на шаки пиринча. Граде и чекају тај комунизам, ко што смо и ми некад веровали да ће доћи.

Замишљај бабу од пре педесет година како се, ставивши длан изнад очију да их заштити од сунца, окреће по пиринчаном пољу и изгледа с које ли ће стране доћи комунизам. Па да и она почне да ради према својим могућностима, а да добије пиринча, и уз пиринач, према потреби. И та нада да ће ипак дочекати комунизам, њу је одржала још пола века. Е, сад, јесте да јој, по мом мишљењу, рогови расту од чекања на бољи живот, али она верује својој Комунистичкој партији да ће тај дан доћи.

Лако је њој, чедо моје, да сад седи у запећку и чека боље, што је народу обећала КП. Шта ми да радимо кад имамо коалиције и опозиције, па једни у европејску демократију, а други у робовласништво; једни поручују народу да штеди, други саветују да узимамо кредите и трошимо – а све через домаће привреде и против пропасти државе.

Тек што су испратили оне из Монетарног фонда, ови наши заузеше Копаоник, док још снег није окопнио. Виде како им народ копни, али до тога им је ко до лањског снега. Дај да увате још овогодишњег!

А на том Бизнис форуму, где се окупљају министри и други политичари, успешни бизнисмени, аналитичари и уважени странци, не могу баш да кажем ону народну – да се није

знало ни ко пије ни ко плаћа, јер то добро знамо. Али неки правац опоравка наше привреде из њихових говора и закључака се и не назире. Онај што највише прича и све најбоље зна (чак и да се скија) предложио је да Србија одмах крене са стимулисањем домаће потрошње, и то давањем великих потрошачких кредита грађанима, уз једноцифрену камату, са роком отплате на три године, и да камату у првој години плаћа држава (не Арапски Емирати, него Србија)!

Онај други, што је службовао по међународним организацијама па се вратио да помаже домовини, залаже се да Србија подстиче дугорочну штедњу у динарима, и да тако створи дугорочне изворе финансирања, а не да се ослања на кредите.

Па сам се нешто мислила, љуби те баба, да послушам оног првог и узнем тај кредит, ако би и мени на моју пензију дали, па те исте паре ставим на штедњу да помогнем стварању дугорочних извора финансирања.

Али, на Копаонику је био и један господин из Светске банке који је изјавио да је прошло време када је Србија заснивала свој раст на позајмицама од међународних финансијских институција и директних инвестиција, тако да ће у будућности морати да се ослања на своје капацитете.

Након распродаје најбоље државне имовине и одласка стручњака и младих из земље, нама су, чедо моје, преостали једино још коалициони капацитети.

Зато разумем ону бабу са козјим рогом. Код нас, већ одавно, отворено лажу и коза и рог!

Унука Ика

У ЧЕШКОЈ УЗДРМАН ДРУГИ СТУБ ПЕНЗИЈСКОГ ОСИГУРАЊА

Криза приватних фондова

Улагати у приватне пензијске фондове у Чешкој се више не исплати. Слична ситуација је и у другим посткомунистичким земљама – новим чланицама ЕУ, али је криза ових фондова највише изражена у Чешкој зато што се добровољно допунско пензијско осигурање највише развило управо у овој земљи и обухватило највећи део становништва.

Први проблеми са приватним пензијским фондовима у Чешкој појавили су се 2008. године са избијањем светске економске кризе када је већина клијената морала да се задовољи нултим приносом из фондова. За прошлу годину могли су улагачима да припишу изнад два посто само најмањи фондови, који су последњи основани (Генерали ПФ и Алианз ПФ), а иначе је просек приноса био 1,5 одсто. Тако пензијски фондови у Чешкој престају да буду атрактивни и не могу да конкуришу другим финансијским продукцијама на тржишту. Чак ни банкама, где је просечна годишња камата око три одсто, али када се ради о дугорочнијем орочавању може бити и виша од пет одсто. У акцијским фондовима (са уделом лане је, по правилу, принос износио изнад пет посто.

Пензијски фондови нарочито губе привлачност за младе људе који треба деценијама наменски да улажу за пензије. Дакле, други стуб пензијског осигурања и социјалне сигурности за старост је озбиљно уздрман. У Чешкој, наиме, не постоји обавезно приватно пензијско осигурање, па се ово добровољно осигурање које стимулише држава (са максимално 150 круна месечно, односно шест евра за улоге преко 500 круна) сматра другим стубом осигурања за старост. За око десет одсто уговора уплате за своје запослене дотирају послодавци и сва та средства која се исплаћују изнад месечног минимума од 20 евра ослобођена су пореза. Као трећи стуб социјалне сигурности овде се узима животно осигурање које је у Чешкој најраширеније од свих посткомунистичких земаља, али је и даље доста слабије развијено од осигурања у западној Европи. Животно осигурање је, такође, ослобођено пореза у укупном годишњем износу од 12.000 круна, тј. око 480 евра.

Привлачност фондова би се, наравно, могла повећати када би држава повећала стимулацију за улоге – раније је било предлога да се она повећа двоструко, за

колико би се морали повећати и улози да би се добила максимална стимулација. Али, ту могућност у условима све већег дефицита буџета, који ће ове године прећи седам милијарди евра, нико се сада не усуђује ни да спомене.

Нових уговора је лане било мање него ранијих година. А по истеку уговора све је више случајева да се цела уштеђена

– Уколико се не промени систем, приноси ће наредних година у већини фондова бити ниски као што су сада – оцењује један од најугледнијих чешких стручњака за пензијски систем, шеф пензијског фонда Аегон Владимир Бездјек.

Током кризе 2008. године пензијски фондови су се ослободили најризичнијег дела свог портфолија, углавном акција које су ранијих година расле и омогућавале им високе приносе. Сада се фондови оријентишу, углавном, на такозване конзервативне инвестиције, пре свега на државне обвезнице које, међутим, дају знатно ниже приносе. Падом акција 2008. приватни фондови су изгубили толико да су оснивачи морали да их допуњују – по чешким законима средства у пензијским фондовима су гарантована јер иза тога, у крајњој линији, стоји држава. Допуњена су изгубљена средства у висини од чак осам милијарди круна (око 320 милиона евра). Ниски приноси су, у неким случајевима, и данак за сигурност инвестиције, односно да уложени новац клијената неће ни у једној години изгубити на вредности. Промену би могла донети само дубља реформа пензијског осигурања о којој се у Чешкој говори дуже од десет година али је досад релативно мало урађено, осим што се поступно продужује граница за одлазак у пензију на 65 година и што је уведено добровољно допунско пензијско осигурање. У више прилика и Европска

Са избијањем светске економске кризе 2008. године већина клијената морала је да се задовољи нултим приносом из фондова, док је прошле године просек приноса био тек 1,5 одсто

сума подигне одједном уместо да се исплаћује сваког месеца као додатна пензија, то јест онако како је друштвено и економски најоптималније.

У приватним фондовима тренутно штеди око 4,4 милиона Чеха (земља има нешто више од 10 милиона становника), а досад је у овај вид осигурања уплаћено око 196 милијарди круна (скоро осам милијарди евра). Побољшање ситуације није на видику.

комисија је апеловала на владу и парламент у Прагу да се подухвате темељније пензијске реформе, пре свега преласка са система текућег финансирања исплата пензије на систем пензијских фондова. Неке владе су, истини за вољу, то и покушале, али без већег жара јер је то тешко пролазило кроз парламент и било је непопуларно у бирачком телу.

У Чешкој је управо почела кампања за нове изборе који ће се одржати у мају, и у њој већина странака избегава тему

пензија. У међувремену, приводи крају рад и комисија која је формирана да будућој влади предложи неколико варијанти пензијске реформе. Један од предлога биће да се омогући формирање неколико врста пензијских фондова у којима би људи штедели индивидуално, мимо државног текућег финансираног обавезног система. У неким фондовима би се могло штедети без гаранције очувања улога и у њима би био могућ виши принос, али уз ризик краткорочних

мањих губитака, у другима би ризик годишњег пада био ограничен на извесан краћи период, а остали би и класични конзервативни фондови. То се, иако доста стидљиво, помињало у изборној кампањи али кључну идеју реформе система државног осигурања – омогућавање свакоме да део средстава која уплаћује у државни фонд, из кога се солидарно финансирају пензије, пребаци у приватни пензијски фонд, нико не спомине.

Милан Лазаревић

И ГАСТАРБАЈТЕРИ ОДЛАЗЕ У ПЕНЗИЈУ

Старост у туђини

Турски имигранти у позним годинама неочекивани проблем за Немачку

Нисмо рачунали да ће остати, невољно признају данас Немци и када то кажу тачно се зна на кога се констатација односи – на гастарбајтере, посебно турске, чија је тромилionска заједница најбројнија имигрантска скупина у Немачкој. Уједно и најстарија.

Они из прве генерације увелико су завршили радни век, али нису се вратили кући, како су мислили њихови домаћини, а и они сами планирали. Дочекали су старост у другој домовини која их никад није истински прихватила, а сада је суочена са озбиљним проблемом њиховог збрињавања.

За Немачку је то потпуно ново искуство. „Ништа слично никад раније нисмо имали, да се бавимо толиким бројем имиграната у позним годинама“, оцењује (према наводу из Њујорк тајмса) Рајнер Клингхолц, директор берлинског Института за популацију и развој.

Немачка престоница, иначе, важи за највећи турски град ван Турске, а квартал Кројцберг назива се „малим Истанбулом“. Осим радничких станова, у Берлину и другим градовима где је концентрација турских дошљака велика, почињу да ничу и домови за старе, смештајно и организационо прилагођени специфичним потребама и навикама корисника. Храна је халал (за доручак козји сир и маслинке), одаје за молитве окренуте су ка Меки, особље тако распоређено да жене брину о женама, а мушкарци о мушкарцима.

Први приватни дом намењен само Турцима, са 155 кревета, отворен је у Берлину пре три године, док су „муслимански одељци“ већ постојали при многим стандардним пензионерским установама. Та пракса је настављена у складу са све већом тражњом, а смештај под истим кровом пружа прилику за интересантна социопсихолошка запажања.

После деценија хода одвојеним животним колосецима, без истинске додирне тачке, Турци и Немци сада први пут упознају појам заједништва. Старост је учинила да су и проблеми сродни, што је и последица ширења западњачког модела на турске породице. Без обзира на културно наслеђе и традицију која подразумева покривање младих вољи старијих

и доживотну бригу о њима, остарели турски очеви и мајке у туђини све су више препуштени сами себи.

Догодине се навршава пола века откако су први радници из сиромашног турског малоазијског обода Европе приспели у Немачку да би, на основу међудржавног споразума, попунили на хиљаде слободних радних места и, ангажовањем на најтежим пословима, учествовали у послератној изградњи земље.

Турска је, после Италије и Грчке, била трећа држава са којом је тадашња западнонемачка влада у Бону ушла у овакав аранжман. После су, по истом принципу, на просперитетни север кренули радници из Марока, Португалије, Туниса и Југославије. Турска заједница је бројчано најбрже расла, пошто су врло брзо за очевима кренуле и породице.

Почетком седамдесетих у Немачкој је било близу милион Турака. Већ тада је бонска влада покушала да заузда имигрантски талас, јер су потребе за додатном радном снагом слабиле. То је, међутим, тешко ишло, чак и када је гастарбајтерима касније понуђена финансијска надокнаду за репатријацију (по десет и по хиљада марака за одрасле чланове породица и хиљаду и по за дете). Одзив је био мали, јер сума, ма како привлачна, није била довољна за нови живот у домовини у којој, при том, није било посла.

Године су пролазиле, деца у међувремену стасавала, родитељи стално одлагали повратак, чекајући боље дане. Тако су дочекали и старост. Према непрецизним подацима, од близу три милиона Турака или грађана турског порекла у Немачкој, 350.000 је у старијем добу, а рачуна се да ће тај број бити удвостручен до 2020. године.

При том, за разлику од својих немачких вршњака, то су људи знатно слабијег здравственог стања, физички истрошени, због тешких послова које су обављали, израђени и потребна им је висококвалитетна нега. А услова за то нема ни богата немачка држава. Старима стога пружа то што може, потајно осећајући морални дуг према њима. А остарели и усамљени некадашњи гастарбајтери немају другог избора већ да узму то што им се пружа, болно свесни неиспуњеног сна о повратку кући.

Д. Драгић

Новосадско пролеће

Овогодишње, двадесето по реду Новосадско пролеће, опет је свима који су ових мартовских дана били у прилици да дођу у Спортски и културни центар у Новом Саду приуштило ватромет боја и бег од сивила свакодневице. Украсне саднице, баштенско и саксијско цвеће, фонтане и украси за вртове, хумус и све врсте прехране за биљке, на прави су начин позивали посетиоце.

Као и ранијих година, своје производе су понудили и пчелари, организације сеоских жена и уметници који се враћају традиционалним занатима овог поднебља.

Суорганизатор манифестације, Покрет горана Србије, ове године обележава 50 година постојања и рада, те

су, у оквиру Новосадског пролећа, одржани и свечани скупови чланова ове невладине организације.

Покрет Млади горани је од 1960. године, када су омладинци учествовали у великим акцијама пошумљавања, своје активности усмеравао ка подизању зелених површина у градским срединама, као и дрвореда поред путева, река и у пољима, ради заштите од ветра.

У години јубилеја чланови овог покрета засадиће у већини градова по 50 стабала.

И. Митровић

НА ФРУШКОЈ ГОРИ

Национални паркови Европе

У оквиру прославе јубилеја – 50 година од оснивања Националног парка „Фрушка гора“, у Информативном центру на Иришком венцу отворена је међународна изложба фотографија под називом „Национални паркови Европе“. Приказани су крајолици из 43 европска национална парка – од величанствених планина до шума и пешчаних плажа. Изложба је уједно и део прославе стогодишњице националних паркова Европе, коју организује Европарк федерација, а траје до 7.

априла, када се сели у Летонију. Посетиоци могу да виде ову занимљиву поставку сваког дана од 9 до 17 часова.

Радован Нинковић, директор ЈП Национални парк „Фрушка гора“, рекао је на отварању изложбе да ће цела година бити посвећена обележавању овог јубилеја – многобројним акцијама, едукативним програмима и тематским изложбама, а биће настављена и ревитализација шума хрстом китњаком.

М. М.

ЦРВЕНИ КРСТ КРАГУЈЕВЦА

О младима

Новосадски хуманитарни центар, у сарадњи са Градском организацијом Црвеног крста Крагујевца, организовао је тренинг о превенцији аутодеструктивног понашања младих. Тренинг је остварен у оквиру пројекта „Млади на клацкалицы живота“, чији је циљ унапређење менталног здравља омладине.

Тренинг о превенцији аутодеструктивног понашања младих обухватио је теме попут самоповређивања, депресије, самоубиства и других облика угрожавања сопственог живота и здравља. Учесници су имали прилику да се упознају и са изворима подршке и организацијама за помоћ на пољу унапређења менталног здравља младих.

Новосадски хуманитарни центар дефинисао је и најважније циљеве тог програма, а на тренингу одржаном у клубу „Дуга“ Црвеног крста Крагујевца учествовали су ученици и професори неколико средњих школа, као и психолози, педагози, социјални радници и активисти невладиног сектора.

М. Сантрач

ТРАДИЦИЈА КАПАЦИЈСКОГ ЗАНАТА – ЈЕДАН КАЛУП ЗА ПЕТ ГЕНЕРАЦИЈА

Под капом породичног наслеђа

Осим фискалних каса, у овим продавницама ништа није налик савременом добу

Брига о старим занатима као да се стропоштала низ стрму Балканску улицу у Београду. Поред неколико продавница брзе хране, многобројних радњи за продају и сервисирање мобилних телефона и у мноштву бутика, још се, баш онако како су изгледале пре више деценија, издваја само неколико занатских продавница. Некада је ова улица била прави занатски центар у коме су се низале радионице и постојала занатска удружења. Осим фискалних каса, у капаџијским продавницама ништа није налик савременом добу. Зато и странци, које привлаче ћирилични натписи, често навраћају у њих и купују капе.

– Мислим да им је занимљив изглед продавнице али и модели капа у излогу. Не желим да мењам ентеријер, а тако размишљају и моје колеге. Ова радња је почела да ради 1950. године, а посао је основан још пре Другог светског рата. Ако и даље радимо на исти начин као тада, и ако сам пета генерација која користи један исти калуп, зашто бих онда мењао било шта друго. У моју радњу свакодневно долази и

Горан Милошевић

обичан свет, али и костимографи, глумци, писци. Готово да нема позоришта са којим нисам сарађивао. Радио сам за представе „Маратонци“, „Чикаго мјузикл“, „Швабица“, „Дервиш и смрт“ и многе друге. Моје капе су и екранизоване у „Турнеји“, „Чарлстону за Огњенку“, „Равници“, „Рањеном орлу“, „Евровизији“. Управо радим тророге шешире за Народно позориште. Израђивао сам и вештиче капе, хаубцилиндре и посебне капице за изложбу „Ђачко одевање у Србији од средине 19. века“ – каже капаџија Горан Милошевић.

Горан је случајно почео да се бави овим занатом, на предлог таста Бранка Стевановића који је, настављајући очев посао, радио све до 2005. године.

У послератном периоду овде су се продавали само качкети – бејзбол, денди и класичан модел, и тада је то био уносан посао.

– У време када сам и ја хтео да покушам да изучим занат снимао се филм о Орсону Велсу у Црној Гори, и за потребе филма су ми наручене морнарске капице. Уз помоћ покојног Ђуре Кнежевића те капе сам и направио и тако схватио да могу да наставим посао. Израду качкета сам научио од Слободана Дабића, а што се тиче шешира, буквално сам самоук. То је био посебан изазов. Интересантно је да је мој таст обучавао и капаџију Бошка Валдевит чија ћерка сада држи радњу у суседству – прича Горан.

И Наташа Валдевит је упознала тајне капаџијског заната, заволела га и наставила породичну традицију.

Наташа Валдевит

– Ова улица је могла да буде београдска атракција да се многе продавнице нису угасиле. Ми се, нажалост, водимо као модни салон, иако му нисмо ни налик, и плаћамо већи порез. Израда качкета није лака, свака капа се састоји из најмање четири дела и исто толико делова пратећег материјала, у зависности од тога о ком је моделу реч. Долазе нам и стари и млади. Први купују класичне моделе, а други кубанке и енглеске качкете. Времена се мењају, тако да класичан модел није исто у очима старих и у очима младих људи. Облици су различити и сваки има своју мустру. Новији тип класичног качкета смо добили од купца који је понудио да његов модел рашијемо и такав и направимо. Начин израде, међутим, остао је исти као када је мој отац Бошко радио. Процес израде подразумева четири фазе. Прва је кројење, потом следи припрема пратећег материјала, затим шијемо и на крају пегламо на калупу. Такође, постоје различите величине капа, према обиму главе, од 53 до 60. Сестра их шије на старој очевој машини. Капаџије интересују само главна годишња доба, лето и зима. За зимске капе користимо чоју, твид и велур, а за лето памук. Сада је основни проблем набавка тканина, јер се у Србији готово више и не производе. Направити шешир и качкет није исто, ми јесмо сродни занати, али постоји разлика у начину израде – објашњава Наташа Валдевит.

Текст и фото: Јелена Оцић

Балканска улица

Педесетих година двадесетог века Балканску улицу је красило једнаест капаџијских радњи, али је и култура облачења била другачија – и даме и господа су носили капе и шешире. О сукобу прошлости и садашњости у овој улици сведочи њен изглед јер је допола асфалтирана, а њен други део је прекривен калдрмом. Једна од најстаријих зграда престонице налази се управо у овој улици. Сазидана давне 1876. године, са маказама на pročелу које су рекламирале кројачку радњу, ова грађевина сведочи да је тај део града био занатско-трговачки центар. Преживеле су само три капаџијске радње, сарач, ташнер, крзнар и посластичар.

ВЕЛИКО ГРАДИШТЕ

Војсковође од глине

У грнчарској радионици Љубисава Павловића Бисе у Чешљевој Бари код Великог Градишта, познате српске личности, а посебно војсковође Степа Степановић и Живојин Мишић живе свој други живот. Њихове бисте од глине у природној величини већ деценијама прави овај необични уметник сматрајући то враћањем дуга незаборавним српским јунацима.

– Вајам их ручно и по интуицији, обично два до три сата – каже Биса, који се припрема да у природној величини направи и бисту Марка Краљевића. – Урадио сам и Карађорђа, пола села је дошло да га види, али кад ми је један комшија

рекао да није аутентичан, наљутио сам се и на њега и на себе и разбио сам бисту, и сад ми је жао. Као да он зна како је стварно изгледао Карађорђе!

Скоро сви који су видели ове глинене бисте тврде да је Биса промашио професију, јер је уместо за грнчара требало да се определи за вајара.

– Глина је такозвана бела земља и има је у Липовачи крај мог села, али се најквалитетнија налази у околини Аранђе-

ловца, то је душа од глине, лака за обраду, ма чисто злато – тврди Љубисав.

Чим набави свежу глину, Биса је најпре залије водом, па из машине за млевење земље са два ваљка глина излази у танким листићима, открива нам тајну свог заната. После се глина меси као тесто, као хлеб, одређују се „гуке“, то су лоптице од глине у жељеној величини и грудва се ставља на точак са ножним окретањем. Тог тренутка грнчар, самоук као прави уметник, започиње своје грнчарско дело, ваја и обликује све што му на ум падне.

– Урадио сам на стотине биста познатих личности. Тита су ми највише наручивали, после и Слобу, били су владари, баш нисам могао да се одбраним од досадних муштерија, а ево већ дуго их не вајам. Каже ми пре неки дан моја унука, дедо, што не урадиш и свој портрет, ма, урадићу га, па макар ме не било, што да га не урадим – додаје задовољно Биса. – Само најпре треба самом себи да узмем отисак лика, а то се ради уз помоћ тајне смесе.

У Бисиној фуруни, у којој се пеку вазе, лонци, саксије и, с времена на време, бисте познатих српских личности, температура износи 800 степени. Печење глине траје 24 сата, хлађење 12, а ваљање се обавља заштитном куком и специјалним ватросталним рукавицама.

И бојење глиненых производа је грнчарска „слатка мука“. Обавља се фарбом коју у народу зову глеђ, која сјаји и не пропушта воду.

Биса често саставља црну и зелену глеђ, коју увози из Бугарске и Румуније,

Ваја окарине

Направио је грнчар Биса за једног купца велики лонац за свадбарски купус од 50 литара, за стотину сватова. Направио је и безброј глиненых окарина.

– Знам да свирам на овом инструменту а прави је подвиг ускладити тонове на окарини – каже чика Љубисав.

затим гори бакар, а шаре по глиненим предметима прави прстима и рогом или гушћим пером.

– Још као дете ухватио сам се за глинену крчаг – каже Биса. – Мој отац Михајло држао је грнчарску радњу на Бановом брду, радили смо дуго и у Белој Цркви, а ја сам настављајући очев занат стекао и пензију, иако није велика.

Његовим стопама наставио је и син Живослав, чија је специјалност израда ћупова у којима су хајдуци у источној Србији некад сакривали златне дукате, а који су на вашарима најтраженији.

Љ. Настасијевић

ШАБАЦ

Успешан шаховски турнир

Годишњи шах турнир Градског удружења пензионера Шабац одржан је почетком марта. Осам првопласираних играча сачињаваће репрезентацију која ће ово удружење представљати на међуопштинским и међурепубличким сусретима и турнирима.

На шабачком турниру учествовало је

16 пензионера по Бергеровом систему у 15 кола. После занимљивих и квалитетних партија победио је са 11 поена Воја Тодоровић, а са по 10 и по поена друго, треће и четврто место поделили су Момчило Гајић, Станимир Пантелић и Андрија Стојанац.

Б. Р.

Инђија – центар песника

Песничка манифестација „Ноћ боема“, осма по реду, коју Књижевни клуб „Мирослав – Мика Антић“ у Инђији организује у марту поводом рођендана познатог песника, попримила је међународни карактер, јер су овога пута радове послали песници не само из Србије, већ и из Републике Српске, Босне и Херцеговине, Хрватске, Црне Горе, Немачке, Швајцарске и Аустрије. У великој сали Културног центра представила су се 73 аутора заступљена са по три песме у заједничком зборнику под називом „Ноћ боема“. Тако је Инђија постала јединствени центар песника.

Главно обележје ове збирке песама јесте највећа и највреднија особина правог боема – љубав. Много је примера да су песници уз чашу вина у кафани добијали инспирацију за дела која су постала антологијска. Сваки човек, песник посебно, пожели да понекад буде боем, да се отргне од грубе свакидашњице и да накратко буде са својим мислима и осећањима.

– Уколико би се као мото ове књиге узела мисао „У води се огледа лице, а у вину душа“, онда би се могло рећи да је душа боема најчистија, најсветија и најбезазленија... Тако, не само да се „не можемо нагледати људског лица“, него се не можемо ни одвојити од оних који су живот прихватили као слободан, сопствени избор којим не управљају други, који ничим није спутан, живот без окова и без маски – истакао је рецензент књиге, књижевник и професор Ненад Радош.

Инђијској публици су се представили песници својим делима, а у програму су учествовали и Вељко Грујић, познати инђијски рецитатор, који је говорио Микину поезију, и оркестар „Пријатељи“.

– Јако нам је драго што смо овде учествовали. Манифестација је лепо и квалитетно организована. Сви смо добили књиге у којима су наше песме. Врло смо срећни што смо могли да чујемо песме других колега и надамо се да ћемо и даље учествовати – рекла је Јадранка Клабучар-Грос која је предводила песнике из Беча.

– Први пут сам на оваквој манифестацији и утисци су изванредни. Дивни су људи, дивна је атмосфера. Сигурно ћу поново доћи у Инђију да се дружим са оваквим људима – истакла је Зора Ковачевић Вермезовић из Ужица, која има објављену књигу, а заступљена је у више зборника.

Одличне утиске носи и Јосип Матеја Билић из Осигуре који је и лане учествовао на овој песничкој манифеста-

цији за коју каже да је најјача у целој регији.

Задовољна је и Биљана Ђурић из Чачка која је у Инђији први пут иако има већ три објављене збирке, а Добринка Обровски из Новог Сада истиче:

Конкурс „Гарави сокак“ до 30. маја

Књижевни клуб „Мирослав – Мика Антић“ расписао је 21. Међународни песнички конкурс „Гарави сокак“. Заинтересовани, који су старији од четрнаест година, треба да пошаљу три песме по слободном избору у три примерка на адресу председника клуба: Златомир Боровница, за конкурс, 22320 Инђија, Кнеза Лазара 14/25, до 30. маја. Песме се могу слати и електронском поштом на адресу: zlatomir_borovnica@vektor.net Уз песме обавезно доставити адресу и краћу биографију.

– Пресрећна сам. Кад год дођем овде уживам у дружењу и познанствима, новим и старим. Радујем се сваком сусрету!

По завршетку приредбе песници су се преселили у клуб пензионера где су наставили дружење уз тамбураше, песму и вино. И овога пута Књижевни клуб „Мирослав Мика Антић“, на челу са агилним и предузимљивим председником Златомиром Боровницом, био је добар организатор и домаћин.

А. Банић

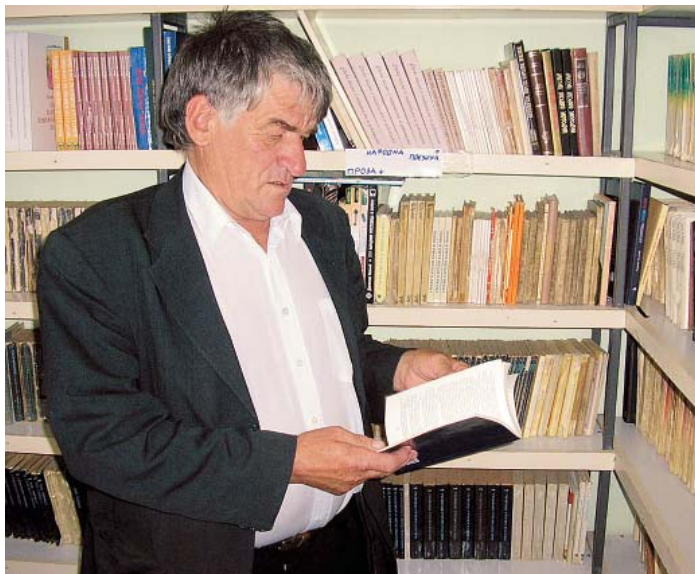
ГВОЗДЕН МИЛУТИНОВИЋ, ИЗ СЕЛА ГОРЊЕ КОШЉЕ, ПРОЧИТАО ВИШЕ ОД 1.500 ДЕЛА

Непресушна глад за књигом

Гвозден Милутиновић из планинског села Горње Кошље код Љубовије, који је пензију зарадио бавећи се земљорадњом, једини је сељак у овој општини који је члан библиотеке „Милован Глишић“ и до сада је прочитао више од 1.500 књига. Он се, такорећи, не раздваја од књига. Стално другује са њима.

– Члан сам библиотеке „Милован Глишић“ у Љубовији више од 17 година и доскоро нисам знао да сам једини сељак учлањен у ову библиотеку, из које сам до сада узео и прочитао више од хиљаду књига. Љубав према читању сам наследио од деде Обрада, који је био добар домаћин и једини у селу је читао Политику. Жао ми је што, иако сам био одличан ђак, нисам имао прилику да завршим неку високу школу. Али, времена су била таква, родитељи нису били заинтересовани за школовање деце као данас – каже Гвозден и наставља причу:

– Да читам буквар научио сам у шестој години. Прва књига коју сам запамтио да

сам је целу прочитао био је роман „Хајдук Станко“, и тако се код мене, мало-помало, развила љубав за читање. Читам све жанрове, а највише волим историјске романе, белетристику. А, богами, и новине. Сваку књигу читам с великом пажњом и саживим се с главним јунаком, са њим преживљавам његове радости и туге – приповеда Гвозден.

Каже да је обожавао књиге о Дивљем западу.

– Вероватно зато што су ми, поред књига, велика љубав коњи. Да бих дошао до добре књиге, морам да одем до Љубовије која је од мог села удаљена скоро 50 километара. Међутим, и то решавам уз помоћ комшија. Када због посла не могу да скокнем до Љубовије, замолим неког од комшија који иду у варош да са цедуљом на којој су исписани наслови књига оде у библиотеку и донесе ми. Они ми донесу и

новине. У кући имам и своју библиотеку са више од 450 књига. Веома ми смета што у Љубовији више од 20 година не постоји књижара у којој би могле да се купе књиге, па сам их куповао у Ваљево, Шапцу, Београду када сам у ове градове одлазио – каже наш љубитељ књиге.

О томе да је Гвозден највреднији и најмарљивији читалац љубовијске библиотеке говори и Бранка Јаношевић, професор српског језика и библиотекар:

– Заиста могу да кажем да је Гвозден наш најстарији читалац. У његовим се рукама књига такорећи и не загрева. Веома је дисциплинован, брзо прочита књигу и одмах је врати. Зна да је прочитао доста дела, и то оних најбољих и највреднијих.

На крају овај вредни читалац поручује:

– Бићу до краја живота члан библиотеке „Милован Глишић“, јер књиге су ми најдраже. Могу само да се придружим мисли Максима Горког – за све што је лепо у мени захваљујем књигама.

М. Малишић

ЉУБАВ ДУЖА ОД ПОЛА ВЕКА

Вози у десетој деценији

Један од најстаријих Прокупчана, Чеда Пантовић, професор у пензији, оснивач средње Пољопривредне школе „Радош Јовановић Сеља“ и познати хуманиста, 8. марта је напунио 90 година, а за рођендан је добио леп поклон – и даље може да шофира, и то још две године. На тесту за лекарско уверење био је без премца и добио зелено светло да и даље седи за воланом.

Када Прокупчани и Топличани угледају браон кадет, знају да то вози њихов чика Чеда, како га одмила ослвавају. А његова љубав

према лимузинама дужа је од пола века.

– Давне 1964. године положио сам возачки испит, и то из прве. То ми је пошло за руком јер сам имао богато десетогодишње искуство пошто сам возио и пре стицања дозволе. Нико ме за све то време није зауставио. Тада, додуше, није било оволико возила као данас. Саобраћајци су имали мало посла, па сам тако пролазио – прича чика Чеда и додаје да је имати аутомобил шездесетих година двадесетог века у Прокупљу било право мало богатство.

Током дугачке возачке каријере није имао озбиљнију саобраћајну незгоду, а и кола су га добро служила. Крштеница је, каже, баш пожутела, али се не да.

– Возићу ја и даље. Сада имам право још две године али све, уствари, зависи од здравља. Ако оно послужи, ето мене за воланом и после 92. године. Вожња је моја велика љубав – додаје чика Чеда, човек који је образовним и хуманитарним радом изузетно задужио Прокупчане и Топличане, који га поштују и желе му још дуго добро здравље.

Ж. Димкић

КИКИНДА

Сувенирима до посла

Израда сувенира представља прилику за многе мајсторе да прошире обим пословања. Полазећи од те чињенице, Опште удружење предузетника у Кикинди иницирало је сарадњу са локалном самоуправом, туристичком организацијом, Регионалном привредном комором и заинтересованим фирмама како би се створили услови да израда сувенира постане организована а њихов пласман сигуран. Последњих година сарадња ових организација је већ дала резултате у акцији оживљавања старих заната на овом подручју.

С. З.

ВЕЛИКА ПЛАНА

„Дуга“ за треће доба

При општинској организацији Црвеног крста у Великој Плани успешно ради клуб „Дуга“ који је намењен пре свега пензионерима. Поред њих, клуб окупља и глуве и наглуве, слепе и слабовиде, као и друге особе са инвалидитетом. Како нас је обавестила Снежана – Нена Цветковић, секретар Црвеног крста у овом месту, за чланове клуба „Дуга“ организују се предавања из здравства, правне помоћи и свих области које њих интересују. Поред тога, организују се и једнодневне екскурзије и излети, а неретко се прослављају и златне свадбе.

Општинска организација Црвеног крста у Великој Плани недавно је успешно окончала и пројекат „Помоћ у кући“.

Сл. К.

СУБОТИЦА

Захвалнице креативцима

Суботички Геронтолошки центар је установа која, осим основне делатности – социјално-здравствене заштите старих лица, подстиче и њихову креативност. Корисници смештени у домове, али и чланови клубова за дневни боравак, окупили су се у реализацији пројекта „Еко-торбе“ који су подржали Министарство животне средине и просторног планирања и локална заједница.

Током креативних радионица настајале су еколошке торбе од платна, уникатно осликане, тако да је свака од њих „прича за себе“.

Поводом успешно завршеног пројекта, у трпезарији Дома у Дудовој шуми, уприличена је свечаност на којој су сви учесници добили захвалнице за допринос развоју и афирмацији Геронтолошког центра Суботица. Признања им је уручио директор установе мр Ненад Иванишевић, кога је колектив такође наградио захвалницом.

И. М.

СУБОТИЦА

Још једна изложба

Ликовна секција СЛАП већ десет година, при Општинском удружењу пензионера Суботице, окупља пензионисане ликовне аматере. Недавно отворена изложба њихових радова у Галерији Отвореног универзитета у Суботици 15. је по реду. Посетиоци могу да уживају у 130 радова у разним техникама сликања.

И. М. Балерина Снежане Неорчић

ТРСТЕНИК

Нови КУД на сцени

Поред већ постојећих културно-уметничких друштава у трстеничкој општини, пре четири месеца формирано је ново под називом „Свети Никола“. Уметнички директор је Звездан Ђурић, један од најпознатијих српских кореографа. У саставу овог КУД-а су тренутно три ансамбла – први и два дечја. Према утврђеном програму, више од 70 чланова увелико увежбава игре из централне Србије, из околине Београда и босилградског краја, а у плану су концерти у земљи и иностранству. КУД „Свети Никола“ ће наступити и на првом светском фестивалу фолклора свих Срба на коме ће се окупити ансамбли који су постигли значајне резултате код нас и у дијаспори.

Д. И.

ШАБАЦ

Убудуће Градско удружење

На основу новог Закона о удружењима, од 5. марта ове године шабачка организација пензионера у Агенцији за регистре уписана је као Градско удружење пензионера Шабац. Наравно, претходно је урађена измена Статута овог удружења на основу Статута Савеза пензионера Србије.

У оквиру Градског удружења пензионера Шабац и даље постоје месни одбори, а уколико се на подручју града формирају општине, приступиће се и оснивању општинских организација пензионера.

Б. Р.

РЕКОВАЦ

Помоћ угроженим породицама

Рековац је међу четрдесет неразвијених општина у Србији којима је републичка влада упутила хуманитарну помоћ за социјално најугроженије породице. Подељени су хуманитарни пакети у вредности по три хиљаде динара, који, осим прехранбених намирница, садрже и хигијенска средства.

Влада Републике Србије је општини Рековац, преко ресорног Министарства рада, запошљавања и социјалне политике, доделила укупно 400 пакета. Центар за социјални рад у Рековцу и Општинска организација Црвеног крста побринули су се за њихову расподелу, а осим 120 корисника материјалне помоћи, пакете су добиле и најугроженије породице, углавном са руралног подручја.

М. С.

ТРСТЕНИК

Само трећина плаћа чланарину

Руководство Општинске организације инвалида рада у Трстенику, према речима председника Велимира Симића, ради по програму за ову годину. У складу са новим Законом о удружењима грађана, извршиће се измене и допуне Статута, као и пререгистрација организације.

Према евиденцији, ова организација има око хиљаду регистрованих чланова, али због лошег материјалног стања само трећина редовно уплаћује чланарину.

– У последње време највише се радило на помоћи чланству. Наши чланови, на основу споразума општине са ауто-превозницима, имају повлашћен превоз: старији од 65 година не плаћају, док они мало млађи плаћају 30 одсто. Тиме их мотивишемо да буду у организацији, али нисмо задовољни данашњим положајем ове популације. Инвалиди рада у Трстенику немају одговарајући простор за окупљање и дружење, а излети су само лепе успомене из прошлости... – истиче Велимир Симић.

Финансијска помоћ општине Трстеник неће изостати ни ове године, као ни претходне када је организација у два наврата добила новац за најхитније потребе, али је то недовољно за решавање свих проблема.

Д. И.

КРАГУЈЕВАЦ

Признања Црвеног крста

Као захвалност за солидарност у спасавању људских живота, Градска организација Црвеног крста Крагујевца уприличила је свечаност у част жена, добровољних давалаца крви и организатора ових акција.

На свечаности су уручена и традиционална признања – Сребрни и Златни знак заслужним донаторима и појединцима за допринос у остваривању циљева Црвеног крста, као и награде „Златно перо“ и „Златни објектив“ за етичко извештавање о раду ове хуманитарне организације.

Црвени крст Крагујевца је у 2009. години организовао 94 акције добровољног давања крви у којима је прикупљено близу 7.500 јединица. Први пут је у овим акцијама учествовало хиљаду давалаца, а запажено место имали су млади и жене. Хумане акције су настављене и у овој години, тако да је од почетка 2010. у деветнаест акција у Крагујевцу прикупљено више од 1.700 јединица крви. У промоцији добровољног давалаштва крви у овом граду учествовали су познати глумци и музичари, као и чланови ФК „Економац“.

М. С.

КЊАЖЕВАЦ

Огрев и намирнице на рате

У општини Књажевац има више од 5.000 инвалидских пензионера, а њихова општинска организација је врло агилна у покретању разноврсних активности, посебно хуманитарних акција. Чланови Комисије за социјалну хуманитарну делатност обилазе старе и болесне и пружају им неопходну помоћ, зависно од могућности. Уручено је и 38 пакета хране и новчана помоћ у износу од 500 до 2.000 динара.

Поред ове делатности, организација инвалида омогућила је својим члановима и повољно снабдевање намирницама и огревом, што је, према речима секретара Живорада Богојевића, главни облик помоћи јер подразумева плаћање на више рата. Организовано снабдевање користио је велики број чланова, тако да је испоручено око 650 тона угља и 147 кубних метара дрва, али и скоро 29 тона различитих намирница.

Недавно је ООИ Књажевца одржала састанак са председницима месних организација пензионера на коме се разговарало о заједничким проблемима, а договорено је и одржавање редовних избора.

Д. Ђ.

ПРИЈЕПОЉЕ

Уметници обнављају јавне чесме

Из цеви пет пресахлих јавних чесама у градском језгру Пријепоља ускоро ће опет потећи вода, док ће две чесме које и сада жуборе бити умивене и добити потпуно нови изглед. Уређене и отргнуте од заборава, оне ће опет хладном изворском водом и жубором крепити пролазнике и намернике и као занимљива целина обогатити туристичку понуду града на Лиму.

Акцију уређења и враћања у живот јавних чесама на територији града започела је група ентузијаста из Удружења за улепшавање и уметничко уређење Пријепоља „Лим Арт“, а пројекат ће са 15.000 евра помоћи Министарство иностраних послова Холандије.

У оквиру акције која ће трајати годину дана биће уређен и читав простор око јавних чесама и постављене жардињере за цвеће, лампони за осветљење, типске огласне табле и клупе за одмор пролазника.

Ж. Д.

Коме да се обратим

Докторка у Дому здравља у Земуну дала ми је упут за рехабилитацију и рекла да га оверим у социјалном на Новом Београду, тамо где су пре били самосталци. Када сам отишао тамо, објаснили су ми да се мој упут односи на здравство и да се то оверава само у Немањиној. Моја докторка, опет, мисли да сада то за нас „с ове стране Саве“ све може да се заврши на Новом Београду пошто су сви фондови сада уједињени. Да ли је то тачно или ипак морам у Немањину?

М. Т., Земун

Одговор: Тачно је да су фондови спојени, али реч је о фондовима пензијског и инвалид-

ског осигурања и све што је из ове области Ви заиста и можете да обавите у Новом Београду, у Служби 1 Филијале Београд у Булевару уметности 10. Међутим, када је реч о Заводу

за здравствено осигурање, филијала за град Београд се налази само у Немањиној улици, у истој згради где и филијала Фонда ПИО, па долази до забуне јер људи мисле да ако оно што је везано за пензијско осигурање могу да завршавају у Новом Београду, могу и за здравствено. Дакле, упуте за рехабилитацију морате да оверите у филијали РЗЗО у Немањиној улици.

ПИШИТЕ НАМ

Драги читаоци,

Ово је простор намењен Вашим писмима. Пишите нам шта Вам се у нашем и Вашем листу допада, а шта би могло да буде боље, шта бисте волели да прочитате или да саопштите другим читаоцима.

Адреса је Булевар уметности 10, 11070 Београд, или електронском поштом, на glasosiguranika@pio.rs

Некад и сад

Одбрана закона

*Okručni ured za osiguranje radnika u Beogradu
L'Office Régional d'assurances ouvrières à Belgrade*

Закон о осигурању радника од 14. маја 1922. године изједначио је целокупно законодавство радничког осигурања на подручју Краљевине Југославије, које је до тада било различито у бившим покрајинама Словенији и Далмацији, Хрватској и Славонији, Војводини, Босни и Херцеговини, те Србији.

Закон једнако одговара садашњим потребама социјалног осигурања на подручју целе државе, он још није застарео и вањски свет га поштује и уважава. Међународни биро рада у Женеви сврстава га међу најзнаменитије законе о социјалном осигурању, а инострана стручна критика каже да је тај наш закон сигурно један од најпотпунијих и најбоље смисљених закона о социјалном осигурању.

(Одговор на претставку Средишњег уреда за осигурање радника, 1934, Загреб, страна 6)

Социјално осигурање

Појам социјалног осигурања подразумева све гране тог осигурања, а у оквиру правних прописа наше земље обухвата области здравственог, пензијског и инвалидског осигурања и осигурања за случај незапослености. У области социјалног осигурања на снази су Закон о здравственом осигурању, Закон о здравственој заштити, Закон о пензијском и инвалидском осигурању, Закон о запошљавању и осигурању за случај незапослености, Закон о условима за заснивање радног односа са страним држављанима и Закон о доприносима за обавезно социјално осигурање. Област социјалног осигурања уређена је и међународним билатералним уговорима о социјалном осигурању које је Србија закључила са другим земљама, као и конвенцијама и актима међународних организација, међу којима су Међународна организација рада и Савет Европе.

Ј. О.

Утврђивање степена телесног оштећења

? Ненад Методијев, Сурдулица: Рођен сам 1981. године. Оперисао сам кук на Институту за ортопедију Бањица 1998. године. Имам неки проценат инвалидности, али не знам колико. Ослобођен сам службе војног рока. Чуо сам да имам право на телесно оштећење или неку другу материјалну помоћ. Да ли је то тачно?

Одговор: По Закону о пензијском и инвалидском осигурању, само лица код којих је узрок настанка телесног оштећења несрећа на послу или професионално обољење могу остварити накнаду за телесно оштећење.

Будући да сте у време операције имали 17 године живота, а проблем са куком је вероватно датирао од раније и није последица професионалног обољења нити несреће на послу, нема законског основа за признавање права на накнаду за телесно оштећење.

Без обзира на ово, саветујемо да поднесете захтев за

утврђивање степена телесног оштећења, када постане осигураник, односно када се запослите или почнете да обављате самосталну или пољопривредну делатност. Ово из разлога што ако орган вештачења утврди 70 одсто и више телесног оштећења, без обзира на то што нећете добити накнаду, рачунаће Вам се стаж са увећаним трајањем за све време док сте у осигурању или ћете имати неке друге повластице, као што су царинске олакшице при увозу аутомобила или код добијања бодова при рангирању за конкурсисање за стан итд.

Пензија и школска спрема

? Добри Костић, Ниш: Да ли је, и када, укинута могућност избора пензије на основу школске спреме и зашто?

Одговор: До 1. 1. 1965. године пензије су се обрачунавале према осигураничким разредима којих је било 20, а зависили су од просечне месечне плате; осигуранички разреди су могли да се разврстају у пет категорија радног места, зависно од стручне спреме. Од 1. 1. 1965. године прешло се на одређивање пензије зависно од личног дохотка, тако што се утврђивао десетогодишњи, односно петогодишњи просек зараде, тј. личног дохотка од кога се као пензијског основа утврђивао износ пензије зависно од година радног, односно пензијског стажа.

Прелазак на одређивање пензије од личног дохотка осигураника сматрао се реалнијим начином за одређивање висине пензије која би требало да зависи директно од улагања у Фонд ПИО, тј. од доприноса, а не од других фактора који су ограничавајуће деловали на висину пензије. Од 2003. године новим Законом о ПИО се отишло још даље у овом смеру, те се пензија обрачунава на бази зарада из целокупног радног века, али најраније од 1970. године, јер је те године званично почело вођење матичне евиденције, те се од тада располаже подацима о зарадама и основицама осигурања.

Обрачунавање стажа

? Драги Ђорђевић, Панчево: За обрачун годишњег личног коефицијента не узимају се зараде, накнаде и основице осигурања из 1993. године, али Вас молим да ми разјасните да ли се 1993. година рачуна у пензијски стаж као једна година или се изоставља приликом збрајања година пензијског стажа?

Одговор: Уколико сте радили целе 1993. та година се обрачунава у стаж осигурања као и свака друга година.

ВИ ПИТАТЕ
„ГЛАС
ОСИГУРАНИКА“
ОДГОВАРА

Весна Вићентијевић

Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање

Породична пензија

? Јасмина И., Ниш: Супруг ми је преминуо 2009. године и тада сам имала 42 године и шест месеци живота. Имам троје деце. Право на породичну пензију остварила сам за себе и сина који је ученик осмог разреда и добила привремено решење за пензију. Када син напуни 20 година, као ученик средње школе, да ли ћу ја моћи да остварим право на породичну пензију? То ће бити 2013. године и ја ћу тада имати 46 година живота. Имам 12 година стажа осигурања а није ми урачунат стаж по основу рођења трећег детета; да ли ћу по том основу остварити право на пензију и када?

Одговор: Ако Вашем детету престане право на породичну пензију 2013. године када Ви навршите 46 година живота, и Ви ћете остати без пензије јер за удову ће тада бити потребна 51 година живота. То практично значи да ћете моћи поново да остварите право на породичну пензију када напуните 53 године живота. Најбоље би било да дете настави школовање и да што дуже заједно са њим користите породичну пензију.

Што се тиче стажа од 12 година, он би био довољан само за случај да се до Ваше

60. године разболите, тако да првостепени орган вештачења констатује да код Вас постоји потпун губитак радне способности, те да остварите право на инвалидску пензију. Право на старосну пензију не бисте могли да остварите ни са две године посебног стажа по основу рођења трећег детета зато што је услов за старосну пензију 15 година стажа осигурања када навршите 60 година живота, уз напомену да посебан стаж није стаж осигурања, те да Вам недостаје три године стажа осигурања.

Виша накнада за повреду на раду

? Момир М. Милошевић, Ниш: Утврђен ми је IV степен телесног оштећења од 70 одсто по основу болести. Новчана накнада ми се редовно исплаћује. Интересује ме да ли би новчана накнада била већа да је телесно оштећење утврђено по основу повреде на раду?

Одговор: Да је узрок Вашег телесног оштећења несрећа на послу, или професионално обољење, накнада за телесно оштећење би износила 3.918,37 динара за IV степен телесног оштећења, односно

70 одсто од основа 5.597,67 динара. Усклађен основ за накнаду за телесно оштећење коме је узрок болест, односно повреда ван посла износи 2.021,08 динара, а 70 одсто износи 1.414,76 динара.

СКАНДИНАВКА

АУТОР: ЛОВЧИЋ	ПОКАЗНА ЗАМЕНИЦА	ПОВЕЋАЊЕ У ВИСИНУ	ВЕЛИЧИНА ОДРЕБЕНА БРОЈНОМ ВРЕДНОШЋУ	СИМБОЛ ТАНТАЛА	ГРАД У ИТАЛИЈИ	ТЕШКО ИНДИЈСКО ДРВО	ДРВЕ ВРБЕ ИВЕ
ОДРЖАТИ СЕ У ЖИВОТУ							
ПЕТИ ПАДЕЖ, ЗА ДОЗИВАЊЕ							
ОМЛАДИН. РАДНА АКЦИЈА (СКР.)				СКР. АМЕР. ФИЛМ.КОМП. ПРЕПАРА- ЦИЈА			
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	ПЛАНИНЕ У ЕВРОПИ ПИТЕР СЕЛЕРС					ОЗНАКА ЗА ВОЛТ САЛА ЗА ВЕЖБАЊЕ	
ЧУВАР ПАСА					СИМБОЛ ТИТАНА ОДЛИКО- ВАЊЕ		
УЗЕНГИЈА							
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	ГОДИНЕ ЖИВОТА	АМЕРИЧКИ ПАЦОВ, ТОРБАР	ПЕТАР ОДМИЛА ТОПИТИ				
ДОРАЂИВАТИ							ИКАВСКИ ГОВОР
РАШИТИ САШИВЕНО							
ВРСТА МИРИШЉАВЕ БИЉКЕ							
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	ПАДИНА, БОК ВРСТА ЦВЕТОВА						
ВРСТА ИНСЕКТА, МУХА					АВЕНИЈА (СКР.) СПОРТСКИ ТИМ		
ИМЕТАК, ИМОВИНА						30. СЛОВО ЋИРИЛИЦЕ ПОЛЕТ, ЗАНОС	
ОЗНАКА ЗА МЕТАР		ТЕНИСКИ ПРИБОР ПОКЛОН					
ПОХВАЛНА ПЕСМА				РАСТАВНА СВЕЗА РАДНА ЈЕДИНИЦА			
ПОКРИВЕН ЗЕМЉОМ							
ЖЕНСКО ИМЕ							

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА: Престиж, растиње, ентитет, чека, в, Беранка, ор, рио, ј, н, тко, кик, еп, позлата, арбитар, брзина, Радан, т, читати, п, ци, ас, стасање, тр, Ели, вук, ара, опасник.

Брана Николић

Мућкање главом

И у шаху коњ може да узме даму.

Индиције говоре да није сваки доказ веродостојан.

Мућкање које сигурно доноси корист је – мућкање главом.

Поверење грађана је изиграно. Пустите музику!

Пораз је извођеван у рекордном времену, а победа се отегла у недоглед.

Вукосава Денчић

Пусто острво

Тајкуни јуре напред. Сиротиња не може да их стигне.

Боже, пензионери, много сте ослабили. Ни ММФ инфузија неће вам помоћи.

Уместо да испливамо, ми смо се насукали на пусто острво.

Због јефтине струје жена ми води ноћни живот.

Не гласам ни за Курту ни за Мурту и више ме не боле леђа.

Због глобалног загревања динар нам се топи.

Радомир Станојевић

Рабош

Народну мудрост у бајкама чувамо.

Семе разбора тавори поред семена раздора.

Камен темељац често нам камен спотицања.

Докле ћемо да трампимо памет за паметовање?

Време је ровац нашег стрпљења.

Оратори нам ору мождану кору.

Ушанчени су навикли на воду до грла.

Све избегле из села сачекаће глобално село.

Тешко глави у коју се црв углави!

Бранислав – Бане Јовановић

Дејан Патаковић

Да ли сте знали ...

... да је Јапан по броју стогодишњака први у свету? Јапанско министарство здравља навело је да у овој земљи живи око 28.500 особа старијих од 100 година. Међу стогодишњацима жена има чак 85 одсто.

... да је најстарији забавни парк познати Пратер у Бечу, подигнут 1766. године? Пратер, чији је симбол велики точак, и данас је омиљено стециште Бечлија и туриста.

... да сваки краљ у картама представља једног великог краља из историје: пик – краља Давида, треф – Александра Великог, каро – Јулија Цезара и херц – Карла Великог?

... да ној има веће око од мозга?

... да човек чита текст са компјутерског екрана 25 одсто спорије него са папира?

... да енглеска реч „сет“, за коју се у речницима као прво значење наводи „прибор“ и „комплет“, има као именица

58, као придев 10, а као глагол 126 значења?

... да је Наполеон писао добре и необичне романе? Његов роман „Војвода од Есекса“ дело је о утварама које подсећа на приче Едгара Алана Поа, а написао је, у источњачкој традицији, и роман „Пророкова маска“.

... да је сцена у којој Џенет Ли умире избодена ножем под тушем, у култном трилеру „Психо“ Алфреда Хичкока из 1960. године, проглашена за „најбољу сцену смрти“ у историји кинематографије? Филмски критичари, састављачи „мрачне“ листе, сматрају да ова антологијска сцена и после 44 године улива страх у кости гледаоцима.

... да су сви лабудови у Енглеској власништво краљице?

Доскоци

Ми водимо бригу о сиромашнима. Сваки слепац ће добити гусле.

Док смо били светска војна сила, на улице смо изводили тенкове. И данас бисмо да их имамо.

Нисте робијали? Па, како мислите да постанете члан наше политичке партије?

Кад не знаш куда идеш, свеједно је кад ћеш тамо где си наумио стићи.

Политичари су најопаснији лопови. Они нам краду животе.

Лако је бескућнику. Њему мечка не може да игра пред кућом.

Они што нам обећавају бољи живот, никад боље нису живели.

И новинар који објективно извештава је у сталном страху. Плаши се да не умре од глади.

Да нам све ради као народне кухиње, где би нам био крај.

Држава губи утакмицу у борби против корупције. Има слабији тим.

Раде Ђерговић

